NAM THỨ MƯỜI BA. — SỐ THỨ 2570 MỖI SỐ : 0 $ 02 NGÀY THỨ BẢY 10 OCTOBRE 1925

DÉPÔT LÉGAL INDOCHINE

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DÉPOT LÉGAL «INDOCHINE» N° 4118

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

BÁO-SỞ

	Trong xứ	Ngoài xứ	Nước ngoài
Một năm	6 $ 00	8 $ 00	12 $ 00
Sáu tháng	3 $ 20	4 $ 50	6 $ 50
Ba tháng	1 $ 70	2 $ 50	3 $ 50
Một tháng	0 $ 60	0 $ 90	1 $ 30

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois.

Toutes les lettres doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VAN-VINH
Rédacteur en chef : PHAM HUY-LUC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion. . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel . . . . .
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

VIỆC NƯỚC MẮM (1)

(Tiếp theo)

Dân ta nên biết rằng không có ai theo luật-pháp mà Nhà-nước ngờ đi cho thì thôi. Khi đã có người thi-hành luật pháp rồi thì người theo luật pháp ấy, có quyền xin được Nhà-nước phải cử luật-pháp mà thi-hành cho hết thảy mọi người. Cơn bấy giờ thì hại thay cho những kẻ kì công chịu theo luật pháp, chứ không có thể trách ai được nữa.

Cái hiện tình việc buôn nước-mắm là như thế. Dân ta nên biết mà liệu, chứ đừng có kêu-ca rằng Nhà-nước vì riêng một mình ai.

Người ta làm được, hẳn mình làm cũng được.

Xem lại mấy điều phán-luật đã được dịch trên kia, thì biết rằng Annam ta muốn giữ lấy cái nghề buôn nước-mắm ở trong tay, không khó gì cả.

Nước-mắm mà thật nước nhứt mới đầu nước hàng một lần, mà nước hàng làm thật kĩ, để một phần muối, bốn phần nước, pha mật chung với thính, thì bao giờ cũng hợp cách thức trong nghị-định.

Nhà-nước định hạn số cân lạng cả, muối, đạm-khí như là tỉ, mới thoạt nghe thì nó viển vông như là nói những chuyện trên trời dưới bể đâu đâu. Người nhà-quê đi buôn nước-mắm mà nghe thấy nói những đạm-khí nguyên chất, với đạm khí đã thành ra động vật-chất và thực-vật-chất thì tưởng chừng như phen này chỉ còn có việc bỏ chum ci tính mà đi, chứ còn biết làm thế nào cho nước-mắm được hợp về số mục nữa. Chẳng có lẽ lại còn phải đi học qua khoa hóa-học để cho hiểu điều luật rồi hãy đi bán nước-mắm!

Nhưng mà nghĩ cho chín, không phải Nhà-nước có đặt ra luật-lệ ấy để cho người nhà-quê không hiểu và không thi-hành được đâu.

Số dĩ nghị-định đã ban cho phân lạng các chất như thế, tất cũng là bởi đã nghiệm, đã thử biết cả các thứ nước-mắm ngon lành dân gian có thể ăn được, thấy các nước mắm đều có cái tính chung như thế, thì sai quan bắc-vật thí-nghiệm xong rồi định nghĩa để lấy bằng cớ, lấy tỉ-lệ, để mà trừng phạt những kẻ gian dối đó mà thôi.

Định nghĩa một thứ thực-phẩm như nước-mắm tất phải dùng đến những tên hóa học mới đúng được.

Vậy thì xin quốc-dân chớ cứ lấy cái vẫn-tắt thường lệ tại như thế ở trong nghị-định mà hoảng-hốt, mà yên trí rằng phải biết hóa-học mới đi bán được nước-mắm.

Xin nhắc lại phàm nước-mắm ngon lành, không pha cần đỗ bằn thỉu, làm theo phép thường của các nhà làm nước-mắm Annam xưa nay, tất phải là nước-mắm hợp thức.

Điều cốt yếu thứ hai nữa là phàm chai lọ chum chĩnh đựng nước-mắm bán, phải để rõ ở ngoài rằng đấy là nước-mắm, mà lại là nước-mắm thật hợp với luật pháp, nghĩa là nước-mắm ngon lành. Nói năm tới tôi xin khuyên các hàng nước mắm ta, từ giờ trở đi, muốn không để cho ai cấm phạt bắt bớ được nữa, thì một là phải bỏ nước-mắm thật, pha nước hàng vừa phải cho còn đủ nguyên-vị.

Hai là ngoài chum, chĩnh, chai, lọ nên in lấy miếng giấy như sau này

NƯỚC-MẮM
Chế dùng luật lệ Nhà-nước

(1) Xem số báo ngày thứ năm 8 octobre 1925.

mà dán lên trên, thế là thách ai quấy nhiễu được mình.

Muốn cẩn-thận nữa thì in thêm cả danh thiếp, số nhà mình vào trước nữa là một cách quảng cáo để cho khách ăn nước-mắm ngon nhớ lấy tên lấy hiệu lần sau mà đến mua, sau là để tỏ ý ra rằng, hàng-hóa của ta ngon lành, ta xuất đầu lộ diện mà đứng lấy trách-nhiệm, ai mua về không được như ý hoặc có bất được sự gì giả mạo thì cứ đến tại hàng ta mà truy hỏi.

Trước khi có hội-buôn Tây mở ra làm nước mắm, bản-quán cũng đã nhỏi vài mấy nhà buôn nước-mắm Annam ta, xem có ai muốn chung-phần mở ra một cuộc làm và bán nước-mắm theo như nghị-định của Nhà-nước, để giữ lấy lợi quyền, thì cũng thấy mấy nhà nói đến việc đi kiểu, và nhờ các ông đại-biểu của dân hành động thế nào cho dân Annam khỏi phải cái tai ách về việc nước-mắm cũng như là việc rượu, bán rượu mà thôi, chứ không thấy ai hưởng vào cái lời cổ-động của bản-quán.

Không ai chịu biết cho rằng không có điều gì mà khó-ca sốt cả. Những nghị định Nhà-nước đặt ra, đại ý toàn là những cách để bảo-hộ việc vệ sinh cho dân-gian trong cách ăn-uống.

Hoặc giả nói rằng xưa nay nghề bán nước-mắm, trừ ra những cửa hàng lớn đã có tiếng trong đất Bắc-kì và các tỉnh, còn thì vẫn để tự-do cho những người nghèo khó buôn về pha đấu, mà bán lại cho nhà-quê. Làm thế nào cẩn-thế xong trời, ai có tiền mua rượu hay không ngon phải biết. Việc gì mà làm khó-khăn ra để triệt nghề của nhà nghèo.

Đó là cái câu trách-oán thường của người nước ta, đối với những luật-lệ nghiêm ngặt bất luận về nghề nước-mắm hay là về nghề khác. Dân ta vốn là một dân cẩu-thả, cái gì cũng cứ muốn giản-dị thế nào cho khỏi tần-phiền thì thôi.

(Còn nữa) V.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 6 Octobre 1925

Việc chính-trị nước Pháp

Quan tổng-thống Doumergue đã giao để nhất cẳng bắc đầu bội-tinh cho Alimedzwar pacha, và để nhị đẳng bắc đẩu bội-tinh cho Fahhry pacha, sứ thần nước Ai-cập ở Paris.

M. Steeg, toàn quyền mới ở Maroc có tuyên bố rằng ông ấy sẽ theo đuổi cái công-cuộc của thống-chế Lyautey, và bài đắp cho việc bình định thêm phần chắc chắn.

Ngày 10 octobre, hội đồng các quan thượng thư sẽ cử quan tổng-trưởng bộ tư-pháp mới, để thế chân cho M. Steeg.

Trong tháng Novembre, hai nghị-viện sẽ họp.

Cuộc hội-nghị Locarno

Hội-đồng đã xét hai khoản trong bản hộ-việc về việc nước Đức vào hội Vạn-quốc, đối với tình thế nước Ba-lan và nước Tchécoslovaquie. M. Briand có nói ý nước Pháp muốn rằng thừng hoặc dầu nước Đức đã ký hai bản giao-ước trọng-tài với nước Ba-lan, và nước Tchécoslovaquie, là hai bản giao-ước do nước Pháp bảo lĩnh, mà nước Đức lại dâng võ-lực để đối đãi với hai nước ấy, thì trong hiệp ước bảo hòa ngày nay, đừng có khoản nào nằm cấm việc nước Pháp rợ-lực cho hai nước ấy. MM. Chamberlin, Vandervelde, và Scialoja bèn đồng-tình với M. Briand về việc ấy. M. Stresemann bày tỏ cái lý-thuyết của nước Đức, song mới chỉ nói những điều đại cương mà thôi.

Cứ như ý-kiến các nước Đồng-minh, thì bản hiệp-ước bảo an, sẽ được các chánh-phủ chuẩn ý ngay, nhưng khi nào nước Đức có dự phần, hiệp ước ấy mới thi hành.

Tại cuộc hội nghị quốc tế bài trừ bệnh sốt rét rừng

Đại hội đồng quốc tế về việc bài trừ bệnh sốt rét rừng đã ưng-chuẩn việc lập ở Rome một viện quốc-tế bài trừ bệnh sốt rét rừng. Hội-đồng lại ưng chuẩn khoản của nước Pháp xin rằng cuộc hội-nghị sẽ đặt ở Alger.

Việc chính-trị ở nước Hy-lạp

Đại-tướng Pangalos thết quan-luật và hoãn việc xét cái án Papanastasiou.

Việc nước Hoa kỳ

Nhà Hoa kỳ ngân-hàng báo tin rằng ngày hôm nay có tiếp được ở Anh một số vàng là 215.000 livres sterling gửi đến kỳ ở nhà ngân hàng ấy. Cuối tuần lễ này một nhà ngân hàng khác cũng sẽ nhận được ở nước Anh một số vàng là 400 000 livres.

Nước Đức với chương-trình Dawes

M. Schacht, giám đốc nhà Đức-quốc ngân hàng có nói ở Kansas city rằng muốn thi hành cái chương-trình Dawes, thì nước Đức phải hồi phục toàn vẹn cái nền kinh-tế của mình, các thị trường thế giới phải rộng mở cho hàng hóa nước Đức và các thuộc-địa cũ của nước Đức thì phải hoàn lại nước Đức.

Việc ở Phi-luật-tân

Một cái khe đạn ở đền Markinley bị đổ, các nhà gần đấy bị tổn hại, song không hại đến sinh-mệnh.

Các chủ trại trồng mía họp kỳ đại hội nghị có xin chánh-phủ bãi các điều lệ hạn-chế việc đem sắc vật của Đông-pháp nhập cảng Phi-luật-tân. Hội đồng có nói nay cần phải cho nhập cảng ngay độ 5.0.0 con trâu.

Việc nước Nật bản

Sở coi việc tu-phục các nơi bị hủy hoại, định về địa đồ các đường phố thành Tokio phần nhiều theo kiểu đường phố thành Paris và đếm 987 p. số có nhà ở đổi làm ra 132 đường giống vậy.

Số bông nhập cảng đến cuối tháng août cộng được 3.587 747 balles và so với năm ngoái thì tăng được hơn 1.200 000 balles.

Các đường bộ sông đương xây lại ở Yokohama đến ngày 20 octobre sẽ xong. Các đường ấy xây xong thì độ tàu 2) 000 tấn đến đấy, sẽ được tiện lợi hơn là lúc trước bỏ động đất.

Đồn và tuyến-điện Iwetsuki thông tin với một đồn vô-tuyến-điện ở Londres được thiên hạ rất hoan-nghênh. Trong khi thông tin hai bên dùng luồng điện ngắn.

Cứ như về điều tra về ngày 1er octobre, thì số người thất nghiệp ở Tokio cộng là 15.000.

Việc ở Mỹ-châu

Người ta khuyên quan tổng-thống Coolidge triệu-tập một cuộc nội nghị để bàn về việc thanh giảm quân bị.

Ở Chili có việc mưu cách mệnh, nhưng không thành công.

Số thương-mại của Nga với Hoa-kỳ tăng lên ít nhiều.

(Indopacifi

Một cuộc hội-nghị về bệnh giang-mai

Cuộc hội-nghị về bệnh giang mai truyền chẳng đã họp ở nhà đại học y khoa. Có bàn đến sự tổn hại của bệnh giang-mai trayền chẳng. Trong bữa tiệc đãi sau cuộc hội nghị ấy, quan tổng trưởng bộ vệ sinh là M. Daraffour đọc diễn-văn có nói các hội lớn nên hợp-lực với quốc-gia trong việc trừ cái hại ấy.

(Havas)

NGHỀ BAY Ở NƯỚC PHÁP

Mới đây hai phi-hành-gia Drouhin và Landry, bay từ Cazrtres đến Etampes, bay đi bay lại bốn mươi tư lần cả thảy 4.400 kilomètres, chiếm khỏi về việc bay đường dài nhất xưa nay. Cái giải kỳ trước đây của hai phi-hành gia Hoa-kỳ J. Kelly, và Mac Ready gồm từ ngày 17 avril 1923, vì hai phi-hành-gia ấy đã bay luôn được 4,(30 kilomètres. Hai phi-hành-gia Drouhin và Landry bay được 4 4(0 kilomètres, trong 43 giờ 32 46 3.5 đồ đồng bay một giờ là 101 kilomètres. Khi đã trở về, hai phi hành-gia ấy còn bay mấy chung quanh trường bay, nhưng thì bấy giờ không tính còn bay được bao nhiêu kilomètres nữa. Kể từ lúc bay đến lúc nghỉ, cộng là 45 giờ, 11 phút 59 giây, tức là hai nhà kỹ lại chiếm khỏi thế giới cả về việc bay lâu nữa. Cái gì khởi nguyên về việc bay lâu này, nguyên phi-hành gia Drouhin đã giật được của người Hoa-kỳ từ ngày 16 Juillet 1924 kia rồi. Lần ấy M. Drouhin cưỡi tàu bay với M. Coupet, và bay được 39 giờ 59 phút 10 giây, mà trước đây, hai người Hoa-kỳ Mac Ready và J. Kelly bay được 38 giờ 5 phút, 20 giây. Lúc khởi hành hai phi-hành-gia Drouhin và Landry có nắm nghìn lít dầu săng, đến lúc về chỉ còn lại có mười lít.

Từ cuộc bay ấy, các giải lớn trong nghề bay của người Hoa-kỳ giữ trước đây phần nhiều lại về tay người Pháp. Các giải khởi nguyên về nghề bay hiện nay như sau này :

Bay cao : 12 065 mètres M. Cadzo;
Bay nhanh : 448 km. 170 một giờ : M. Bonnet;
Bay đường dài : 4 400 km. MM. Drouhin và Landry.
Bay lâu : 45 giờ 11, 59 MM Drouhin và Landry.

Bay một mạch không đỗ, xưa nay mới bay được 5 300 kilomètres là cùng, nhưng người bay được cuộc ấy, trong khi đương bay lại phải cứ ở trên không mà lấy thêm dầu. Cuộc bay ấy do hai đại úy Lewell H. Smith và S. P. Réelce bay được ngày 27, và ngày 28 août 1923 ở Rockwallfield, nhưng chỉ ở trên không cả thảy có 37 giờ 15 phút. 14 giây 4/5. Người Hoa-kỳ hiện nay còn chiếm khỏi về việc bay nhanh nhất mà đường bay nhất-định là 1.500, 2,000 2500 bay 3.000 kilomètres

Đó là các giải khởi nguyên về không trung phi-cơ, còn các giải thủy-phi cơ, phi-cơ không đáng đồng cơ, và xe đẹp bay phần nhiều về người Pháp cả. Thế mới biết nghề bay ở Pháp tiến-bộ thật.

Việc Trung-hoa

Trung-hoa với nước Nga

Ở Vladivostok có đặt một cái ngân-thị Trung-Nga để mở mang sự buôn bán các sản-vật của Bắc Mãn-châu, và của Tây bá lợi-á ở ngoài Thái-bình-dương.

Trong nhiều cuộc công-hội đặt ở Nga-viễn-đông, người ta có phản-kháng cái phong-trào bài Xô-viết. Cái phong-trào ấy bởi sự bất được mấy quả bom ở va-lit đựng thư tín của bộ ngoại-giao Xô-viết mà sinh ra.

Cải chức tổng-chấp-chính

Lệnh cử Boàn-kỳ-Thụy vào chức tổng-chấp-chính mãn ngày 10 octobre, nhưng sẽ gia hạn đến khi nghị-viện họp, mà nghị-viện hiện nay cũng chưa triệu tập.

Tại hội đồng quân-sự và tài-chính

Boàn-kỳ-Thụy khai-nghị hội-đồng tối-tiện-bộ quân-sự và tài-chính có đọc diễn-văn công-kích những việc tranh đấu của bọn quân nhân, ai nấy cứ mỗi ngày lại tăng số binh-lính. Ông nói cái tình trạng Trung-hoa ngày nay rất là đơn giản. Các tỉnh không nộp đồng tiền nào cho chánh-phủ trung-ương, mà quốc-gia thì mất sạch tín-lực. Nhân-dân phải đóng thuế rất nặng, mà chánh-phủ vẫn không đủ tiền chi dụng.

Phòng Thương-mại Trung-hoa Thượng-hải có xin quan tổng-trưởng bộ tài-chính đặt một khoản thuế về sự tiêu-thụ bay là về việc sinh-thực định độ ? để thế vào số thuế lĩ-kim. Người Trung-hoa và người ngoại-quốc nhiều nơi phản-kháng việc ấy.

(Indopacifi)

Cuộc quan-thuế hội-nghị

Nước Đức và nước Nga tỏ lời xin tham dự cuộc quan-thuế hội-nghị, nhưng bộ ngoại-giao đã khéo lời từ-chối.

Vương-sủng-Huệ có tuyên-ngôn rằng nếu chính-phủ theo như lời của quan ngoại-giao tổng-trưởng nước Anh đã bày tỏ với sứ-đoàn thì thuế nước không khác gì cái chủ quyền bán đi.

Bộ Ngoại-giao đã chuyển đệ chương-trình cuộc hội-nghị ấy cho công-sứ 12 nước. Công-sứ trình ấy chia ra làm ba đại-cương.

Tin Phùng-ngọc-Tường

Ngô-quang-Tân phụng-mệnh chính-phủ ra hội-kiến Phùng-ngọc-Tường, khi Ngô từ về, Phùng có nhờ xin tỏ ý với Đoàn rằng Phùng xin giữ trọn nền hòa-bình, những tin ngoài đồn xin chớ nên tin.

Uông-tinh-Vệ ở Quảng-đông

Hiện-tình Uông ở Quảng-đông rút là ngư-ngập. Sau khi Tưởng-tonch-Gới đã đuổi được Hồ-hoa-Dân và Hứa-sùng-Trí đi rồi, còn Uông ở lại, Tưởng lại xoay nói, Tưởng cho Uông có ý khác nên cho độ quân học-sinh đến canh nhà, dẫu không bị giam cầm, nhưng hành-động không được tự do, đi đâu đều có quân học-sinh đi kèm.

(Dịch báo Tàu)

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Xin ngài làm ơn giải đáp cho tôi việc khó khăn như sau này :

Tôi có cho người anh em vay một số tiền là 150 đồng. Tôi đòi thì người ấy không trả mà lại cãi liều là trả rồi. Vậy đem thưa tại tòa, tôi có thể bắt người ấy thề không ? Và nếu người ấy không chịu thề thì có bị tòa án nghĩ xử không ?

LỜI ĐÁP. — Ông có thể bắt người ấy tuyên thệ được, nhưng nếu người ta không chịu tuyên thệ thì cũng không vì thế mà bị nghĩ xử. Trong luật dân sự thường sự tố tụng của Bắc-kỳ điều thứ 98 có nói rằng :

« ..... Người bị sách sử tuyên thệ, đã hiện có một trước phiên tòa, dù sau bị quan thẩm-phán đòi ra về việc ấy cũng có thể không nhận làm sự tuyên thệ, nhưng không vì thế mà cho người ấy là kém lẽ. Người bị sách sử tuyên thệ cũng được luân phiên sách sử lại bên kia tuyên thệ; nhưng bên kia cũng có thể không nhận làm sự tuyên thệ..... »

Nhưng nếu người ấy ông đã nhận tuyên thệ rồi mà sau lại không chịu tuyên thệ theo như quan thẩm-phán đã sách sử thì người ấy mới có thể bị nghĩ xử.

Ph. h-L.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	28 độ
15 giờ	30 độ

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ	10	00
n°1, —	9	20
ba, —	8	50
Thóc hạng nhất, —	5	9(
Hạt ngô —	5	45

Giá bạc. — Kể từ ngày 9 Octobre 1925, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 12 f. 48.

Tin tàu. — Tàu *Hanoi* đến chủ nhật 11 octobre hồi 15 giờ sẽ ở Haiphong chạy đi Honeïong, có ghé vào Pakhoi Hoihao và Fort Bayard.

Các thư-từ ở Hanoi sẽ mang xuống chuyến xe lửa 6 giờ 20 sớm ngày 11 octobre.

Ngày kỷ-niệm các binh-sĩ trận vong và hội Binh-chiến. — Quan Thống-sứ Bắc-kỳ vừa thông-tư cho các quan cai-trị đầu tỉnh từ chu-tri sau này các quan Toàn-quyền về ngày kỷ-niệm các binh-sĩ trận vong và ngày hội Đình-chiến.

« Việc làm lễ kỷ-niệm các binh sĩ trận vong ngày 2 novembre và lễ kỷ-niệm ngày Toàn-thắng 11 novembre theo như luật ngày 25 octobre 1919 và 24 octobre 1922 thì năm nay định như sau này :

1° Lễ kỷ-niệm các binh sĩ trận vong làm vào ngày thứ hai 2 novembre và không có cuộc diễn-binh gì cả. Tại các tỉnh sẽ làm lễ viếng ở các nghĩa-địa hoặc nơi nào đã có đài kỷ niệm chiến sĩ trận vong rồi thì làm tại chân đài kỷ-niệm, hoặc tại tòa công sứ, hoặc tại tòa bố. Tại các chùa cũng phải làm kỷ-niệm các binh sĩ bản-xứ tử trận theo như lệ tục bản-xứ.

2° Lễ toàn thắng thì làm vào ngày kỷ niệm đình-chiến là từ tư 11 novembre theo như luật đã định. Ngày đó phải mở hội cho công chúng và nhất là các hội của binh gia ý như ngày Dân-quốc kỷ-niệm 14 juillet và phải làm cho long-trọng.

Về điều đó thì các quan trưởng-binh các hạt sẽ nhận được tờ thông-tư của quan Thống-sứ đầu tháng tới rồi. Vậy xin các ngài dự sẵn mọi khoản thi-hành ».

Cuộc hội-nghị tư-pháp tại Bắc-kinh. — Quan Chưởng-lý Toussaint hiện làm quyền Tư-pháp tổng-trưởng nay cử làm đại-biểu của Đông dương tại cuộc Hội-nghị tư-pháp tại Bắc-kinh. Nay mai ngài sẽ xuống tàu sang Trung hoa.

Hội-đồng tư-vấn Bắc kỳ. — Hội-đồng tư vấn nghị-viện Bắc-kỳ đến ngày 14 octobre này sẽ họp. Nghe nói người mãng quan chức ở phủ Thống-sứ, năm nay phải Toàn-quyền sẽ cử một quan cai trị đến dự Hội-đồng nữa. Kỳ Hội-đồng này là kỳ mãn hạn của các ông nghị khóa 1923 — 1924 — 1925 đây, đến tháng tư tháng năm sang năm lại đến vụ bầu các ông nghị khóa mới.

Trường Mĩ-thuật. — Hiện nay ở Hanoi, Huế và Saigon đang mở kỳ thi tuyển học-sinh vào trường Mĩ-thuật. Số thí-sinh các khắp Đông-pháp có đến 300 người mà riêng phần Bắc-kỳ được hơn một trăm.

Chúng đến novembre mới biết sẽ những người trúng tuyển và đến décembre trường họp mới khai giảng. Ông đốc-học trường Mĩ-thuật là M. Tardieu vừa mới bắt bọn nghỉ ở Pháp sang.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Chợ súc vật. — Các chợ súc-vật xưa nay muốn họp thế nào thì họp không có thể lệ nhất định. Mới đây quan Thống-sứ có hỏi ý-kiến hội-đồng bảo-hộ và có làm nghị-định định qui tắc họp chợ là thế nào. Cứ như lệ mới thì phàm các chợ súc vật từ nay trở đi muốn họp ở đâu thì phải có giấy phép quan Thống-sứ cấp cho. chiếu theo tờ tư của các quan đầu tỉnh và ý kiến quan chánh sở Thú y. Những chợ nào hiện vẫn có rồi thì cũng phải xin phép cả. Việc sắp đặt các chợ, chợ mở vào những ngày nào, giờ nào và việc trông nom các chợ sẽ do các quan đầu tỉnh định lấy. Các quan thanh-tra thú-y cùng các viên thú y sĩ thì sai có cái chức trách đi kiểm soát về việc vệ-sinh. Những làng có chợ họp thì có thể được thu một khoản thuế do người bán phải chịu để lấy tiền chi tiêu về việc sắp đặt và việc tu bổ các chợ. Thuế ấy trong mỗi hạt là bao nhiêu sẽ do quan đầu tỉnh định nhưng đại để không được quá số sau này:

Trâu 2 hào một con, bò 1 hào một con và cừu dê lợn thì mỗi con là 3 xu.

Mỗi khi họp chợ xong phải quét rửa cho sạch hết phân súc vật. Trong những thời dịch súc vật thì quan Thống-sứ có thể ra lệnh tạm cấm họp chợ. Những người đem súc vật ra chợ mỗi người phải có một cái thẻ căn cước.

Những người lái đã có môn bài mà đem súc vật ra chợ từng đàn, hoặc đi bộ hoặc đi xe lửa, tàu thủy, đều phải có một cái giấy của thầy thuốc thú y nhận thực là không có bệnh. Trong giấy ấy phải biên rõ súc vật ở đâu đem đến và đi theo những đường nào. Mỗi khi họp chợ xong, súc vật đem về lại phải có một cái giấy nhận thực như thế nữa mà do viên thú-y kiểm soát chợ cấp cho. Các giấy nhận thực ấy đều cấp không, không mất tiền.

Đó là mới nói qua mà thôi, khi nào nghị-định mới ra thì bản báo sẽ nói rõ hơn.

1000 ĐÔI CHAUSSETTES FIL

Hiệu V. Denange Hanoi, mới nhận được nhiều bí-tất đàn ông giá rất hạ của người lớn 0$60 một đôi, của trẻ con 0$40 một đôi.

PHÒNG-THĂM-BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thụ đệ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh.

Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập) Huế.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH: Giá 3 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM-CHỨNG: Giá 1$50

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.

GIẤY NÓI số 236

8301

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn bản-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản-quán cái giấy quấn báo, chữa lại thế nào thì biên rõ ràng vào đấy, và gửi theo hai hào (0$20) bằng tem cũng được) để chi tiền giấy quấn khác.

Hễ ai không gửi tiền theo thì cứ để nguyên như cũ hoặc phải trả nặng hơn.

Lớp dạy phép tốc-ký. — Những người muốn theo lớp dạy phép tốc ký (sténographie) lối Prévost Delaunay của phòng Thương-mại Hanoi mở ra thì cứ buổi chiều từ 15 đến 17 giờ lại buồng thư-ký số 106 phố hàng Trống mà biên tên vào sổ.

Lớp ấy đến đầu tháng novembre thì mở và đơn xin chỉ nhận cho đến ngày 20 octobre thôi.

Lớp ấy sẽ do bà Grémillet dạy mỗi tuần lễ ba buổi từ 18 đến 19 giờ.

Đó là nói người Âu Tây. còn người Annam ai muốn học thì phải làm một cái đơn nộp tại buồng thư-ký (Secrétariat) và phải hạch một bài ám tả và một bài luận Pháp-văn.

Hễ số người theo học có được khá khá thì mới mở.

Tiết Song-thập của Trung-hoa. — Ngày mai đây là ngày quốc-khánh lớn lần thứ 14 của Trung-hoa tức là ngày kỷ-niệm dân-quốc lập thành mà người Tàu gọi tên là tết *Song thập*. Chẳng rõ sự vui mừng náo nhiệt ở Trung-hoa trong ngày ấy thế nào, chứ người Hoa-kiều sang buôn-bán trú ngụ tại đây đến ngày ấy thì năm nào coi cũng có phần rộn rực lắm.

NÀO AI MUỐN GIẢI CHÍ!!!

NÀO AI MUỐN MUA VUI!!!

Mau mau đến rạp Chớp-bóng CINEMA PALACE (Phố Tràng-tiền)

Từ thứ tư 7 đến thứ ba 13 Octobre 1925

Xem phim ảnh

«LỆ-LUẬT VỀ SỰ RƯỚC ĐÃI»

Les Lois de l'Hospitalité

Buồn cười tức bụng!!!

Tại CINEMA PATHE (bên cạnh đền bà Kiệu)

Từ thứ sáu 9 đến chủ nhật 11 Octobre 1925

chiếu đại phim ảnh

LE LION DE VENISE

6 đoạn

Rất hay!!! Rất vui!!!

Tại rạp FAMILY CINÉMA (phố hàng Buồm)

Đang chiếu phim ảnh tiểu thuyết

LA FLÈCHE VENGERESSE

« Mũi tên bắn báo thù »

Tòa án Binh. — Hồi 7 giờ sáng 8 octobre, tòa án Binh đã họp để xét xử các việc sau này:

Đang canh bỏ đi ngủ — Ngày 27 juin 1925, Henser Paul là lính lê-dương canh nhà giam các binh lính, liền dựng súng ở cạnh tường, vào trong một phòng ngục bỏ không đánh giấc ngủ. Mãi đến 2 giờ rưỡi chiều vẫn ngủ say lỳ, chẳng may một viên đội đi qua biết, liền lấy súng và trình quan trên.

Henser kêu rằng bữa đó vì sốt rét, mà ở ngoài mặt giời chiếu nắng vào nóng quá nên mới phải vào tránh nắng ở trong buồng, rồi chẳng may dịp mà ngủ đi mất.

Henser vốn xưa nay có tính rượu chè, đã từng nhiều lần phải phạt về tội rượu, gia chi dĩ các quan trên đều biết rõ là con người hạnh-kiểm xấu. Tòa xét xong, khép Henser phải 3 tháng tù.

Trái luật đầu quân. — Nguyên hồi năm 1921, Buton Maurice đầu quân vào đạo quân Phi-châu, lẽ ra đến ngày 9 novembre năm ấy thì Buton phải tựu ngũ, nhưng hồi tháng Mai Buton sang Mỹ-châu, tình nguyện đầu quân vào ngạch quân Mỹ trong hạn 3 năm và đổi sang Phi-luật-tân làm lính tàu bay. Hết hạn 3 năm, Buton ở Phi-luật-tân sang Hồng-kông, vào tòa Lãnh-sự Pháp thú tội.

Tòa xét xong, khép Buton phải 3 tháng tù án treo.

Đào binh. — Ngày 18 avril 1925, Ng-v-Giện, lính khố đỏ bỏ ngũ trốn mang cả áo quần đồ đạc nhà binh đi, mãi đến ngày 28 Mai 1925 mới bắt được.

Tòa xét xong, khép Ng-văn Giện phải một năm tù.

Lính nhà thuốc tiêu liều — Bế-Đàm, lính khố đỏ về ngạch lính nhà thuốc, đóng tại Tuyên-quang, nhân được quan thầy thuốc binh là M Autier, là chủ, có lòng tin, giao cho làm chân kế-toán tại nhà thương ấy, Đàm được chủ tin, sinh lòng gian trá, chủ giao cho số tiền 534 đồng 46 để đem đổ tại kho bạc, thì liền tiêu liều mất và lại mượn cái đồng hồ của người thợ giặt ở đấy cầm lấy 3 đồng để tiêu, rồi trốn về Hanoi.

Bế-Đàm là con một ông châu cũ ở Cao-bằng trước kia đã giúp việc nhà-nước trong khoảng 30 năm. Thầy cãi vin lẽ ấy, xin tòa đoái thương tình người bố mà lượng thứ tội cho người con.

Tòa xét xong, khép Bế-Đàm phải một năm tù.

AU CINEMA TONKINOIS

13, Phố Hàng Quạt, Hanoi

CHƯƠNG-TRÌNH

Từ ngày thứ sáu 9 đến ngày thứ hai 12 Octobre 1925

Một phim ảnh mỹ thuật rất là rất đẹp

CÁC CHUYỆN HUYỀN BÍ Ở PARIS

Soạn theo sách kiệt tác của Eugène Sue

Chiếu hồi thứ ba, và hồi thứ tư

Ngày thứ bảy 10 Octobre Hồi 17 giờ 30

Ngày chủ-nhật 11 Octobre

Có buổi ban ngày giảm giá

Ngày chủ-nhật 11 octobre

Buổi ban ngày đặc-biệt từ 15 giờ đến 17 giờ

LA DÉESSE DES TROPIQUES

hồi thứ 5 và hồi thứ 6

Phát hỏa tại Bạch-mai. — Hồi 3 giờ đêm hôm qua phát hỏa tại làng Bạch-mai, ở mấy gian nhà lá trên chỗ xe điện tránh nhau. Lửa phát tại nhà một người hàng thịt lợn dậy sớm đun bếp bắt cẩu trên chảy lan sang lán bàng. Bắt đầu phát-hỏa tại nhà bên đường xe điện, cháy cả thảy mất mười gian nhà lá các đồ đạc không chạy kịp nhiều. Có gió to nên lửa lại lém sang mấy cái nhà tranh ở bên kia đường, bốc lên ngùn ngụt, cháy chừng hơn nửa tiếng đồng hồ. Người đứng xem, chịu thúc thủ mà nhìn, không sao cứu được. Thành thử mấy chiếc nhà lá cháy sạch sành sanh, ngọn lửa lém đến bức tường nhà gạch bên cạnh thì nhỏ dần sau mới dập được. Đến lúc ấy, hai chiếc xe tưới nước cứu hỏa mới xuống. Nhà cửa thiệt hại độ nghìn đồng. duy có người thợ may, ở ngay cạnh vách nhà bị phát hỏa, nghe đâu phải cầm từ chiều, đến lúc hô hoán cháy, không hiểu làm sao ngã lăn đùng ra, sau lính sen-đầm cho khiêng lên nhà thương cũng không hồi lại. Trong khi lửa cháy rực trời, nứa, tre nổ lép bép, người nào người nấy hốt hoảng chạy xuống nơi hỏa tai, thì ở dưới ô người ta thấy mươi cái xe cao su, chạy lên tất tả. Không nói thì ai cũng đoán được là xe của mấy quan viên chén đã say sưa nghỉ lại nhà chị em, hoảng hốt thấy tình thế nguy nan, tìm đường chạy trước. Thế mới rõ là cháy nhà ra mặt chuột.

Tại phủ Thống-sứ. — M. Đào-đình-Tô, thư-ký tương hạng hạng ba, hết hạn nghỉ, nay bổ vào tòng sự tại tòa nhất phủ Thống-sứ, thay M. Phùng-huy Linh.

Ngạch nông-chính — M. Nguyễn-mạnh Oanh, chuyên môn tá-sự, nay đề tùy quyền quan chánh sở nông-chính Bắc-kỳ bổ dụng

Mấy cái trộm. — M Bùi-trung-Mậu, học sinh nhà ở số 34, con đường 33, trình rằng bị kẻ trộm lấy mất một cái hòm trong có đựng 200 bạc, và các đồ vàng bạc giá độ 50 đồng.

M. Girod Marcel là đội lính khố đỏ trình mất trộm 1[illegible] đồng.

Đào-thị-Nguyên [illegible] chủ thanh-lâu ở Yên-thái kiện một ả trong nhà là thị Hai và một người và không rõ tên ăn cắp mất nhiều đồ nữ-trang giá đáng 150 đồng rồi trốn đi mất.

Quan Đốc tờ Bi-co-man

Y-khoa tiến-sĩ

Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con ..., chứng khí hư, con bệnh sốt thương, ... ngã nước, các bệnh ... giang mai, ... đau mắt, các chứng ... trẻ-con.

Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Gà, nhà 33, Hanoi, ông nói 314.

... Đốc tờ ... cả nhà cho người ... đi ... gọi ...

2002

HIỆU BÀO-CHẾ:

CHASSAGNE

59, Rue Paul-Bert, Hanoi

Có bán đủ cả các thứ thuốc

NÊN HỎI QUYỂN MẪU HÀNG (CATALOGUE) Ở ĐÂY

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE

Pharmacie Montès

54, RUE PAUL BERT, HANOI

MỚI ĐẾN THUỐC:

Le Peptofer Jaillet

là thứ thuốc bổ rất thật hiệu

TRUNG BẮC HỌC HIỆU

校學北中

22, PHỐ NHÀ THỜ (G. LAMBLOT)

HIỆU-TRƯỞNG: PHẠM-HUY-LỤC

Chương-trình dạy theo như chương-trình Nhà-nước, nhưng chú trọng nhất về khoa Pháp-văn và Quốc-văn.

Học-phí mỗi tháng tạm định như sau này:

Lớp Đồng-ấu . . . . 2$50

Lớp Dự-bị 3.00

Lớp Sơ-đẳng 3.00

Ngày 15 octobre khai giảng

Tin sau-cùng

Tòa nội-các nước Pháp

Có mời M. Maurice Sarraut nhận chức tổng-trưởng bộ tư-pháp thế chân cho M. Steeg, nhưng ông cáo đau, từ chối không nhận.

M de Monzie nhận chức tổng-trưởng bộ tư-pháp, M Yvon Delbos chức tổng-trưởng bộ học-vụ và M. Benazet, chức phó trưởng bộ chuyên môn học.

Tại bộ thuộc-địa

Quan tổng trưởng bộ Thuộc-địa Hesse có độ trình chữ ký một bản sắc lệnh về việc tổ-chức lại Thuộc-địa thượng-hội-đồng.

Quan Toàn-quyền mới tại Nogent sur Marne

Quan tổng-trưởng bộ thuộc-địa Hesse quan Toàn-quyền Đông pháp Alexandre Varenne đến thăm đền kỷ-niệm Đông-pháp ở Nogent-sur-Marne.

Hội-đồng luật pháp ở Thượng-hải

Tin Thượng-hải. — Hội-đồng luật-pháp xét việc xảy ra ở Thượng hải ngày 30 Mai đã khai-nghị ngày hôm qua. Người Trung-hoa từ chối không dự hội-đồng. Họ lấy lẽ rằng việc ấy là một việc xét xử xong rồi. Chắc là có lắm điều khó khăn, vì ba nước có đại biểu ở hội-đồng là Hoa-kỳ Anh và Nhật-bản luật pháp không giống nhau.

Phùng-ngọc-Tường nhận chức đốc-biện Giang-tô

Tin Bắc kinh. — Phùng-ngọc-Tường khởi hành ở Trương-gia-khẩu. Phùng đi một đoàn hỏa-xa bọc sắt, có quân lính đi hộ vệ. Phùng đến Bảo-đầu nhận chức đốc biện Giang tô.

Trần quỳnh-Minh ở Quảng châu

Hương cảng. — Bọn cộng-sản và Trần quỳnh-Minh bắt đầu đánh nhau. Trong hai trận mới rồi, học-sinh quân Quảng châu thất bại. Trần có cơ chiếm được Quảng-châu. Trần được chánh-phủ Bắc-kinh cử làm tỉnh-trưởng Quảng-đông, nghĩa là Trần được chánh-phủ Trung-ương tán thành cho, và lại giúp quân cho để đánh quân xích-vệ.

(Indopacific)

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài duyệt báo biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt quí ông nào mua thì gửi tiền cho: bỏ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho gọn

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Dầu và sơn. — Cứ theo sổ thống kê việc thương mại năm 1924, thì năm ấy số dầu chở đi ngoại quốc có 6.313 tạ tây, mà năm 1914 thì số dầu chở ra được những 8.996 tạ tây. thế ra số dầu chở ra ngoài năm 1924 so với năm 1914 giảm đến 2.683 tạ.

Năm 1914, sơn chở đi ngoại quốc có 5.015 tạ mà năm 1924 chở đi những 7.765 tạ.

Sơn xuất cảng thì phần nhiều chở đi Nhật-bản. Còn dầu thì bán ở Hương-cảng chạy nhất mà phần nhiều là bán cho người Trung-hoa.

Hạt dầu dầu lại chở sang Pháp. Cũng như năm 1924, số hạt dầu dầu chở đi cộng đến 804 tấn. Trong nửa năm đầu 1925 sở Bình-lương có trữ được 2.000 tấn để đem về Pháp dùng vào việc máy bay.

Hội Trí-tri. — Đúng 20 giờ tối thứ tư ban trị-sự hội Trí-tri đã họp hội-đồng tại hội quán phố Đường-sắt; vấn-đề cần nhất là việc phát phần thưởng cho học-trò và ngày khánh thành nhà hội-quán mới làm lại thì hội-đồng định đến 15 novembre sau. Đoạn, hội đồng cắt-cử các hội-viên sung vào các chức-việc trông coi về ngày lễ ấy.

Ăn cắp. — Ng-thị-Tý bán hàng rong ở An-dương có đơn thưa tên lái đò Ng-v-Nở 25 tuổi đã lấy trộm của thị 2$20 và cái vé bán hàng.

Nạn xe cộ. — Hồi 14 giờ ngày thứ tư ở phố Commerce xảy ra cái nạn xe tay hiệu P.P.L. số 1635 va phải xe đạp của Ng-viết-Điển ở Place Nationale. Chiếc xe tay gãy mất một bên tai và xe đạp gãy mất hai tay hoa; không can gì đến người.

Đánh rơi. — Ng-bá Long ở số 71 đường Huế thành-phố Hanoi qua Haiphong đánh rơi một cái ví trong đựng 31 đồng và cái thẻ tùy thân.

Giải ra ngoại châu. — Ngày thứ tư lính cảnh-sát bắt được 17 tên ăn mày đi đong trong thành-phố, đã đưa về sở Cẩm để giải ra ngoại châu.

VĨNH-YÊN

Việc cướp ở ga Hương-canh. — Bản báo trước đã có đăng việc cướp ở nhà gare Hương-canh đêm 23 rạng 24 septembre, từ khi ấy đến giờ, quan sở tại hiện vẫn dò xét mãi.

Mới mấy hôm nay, viên sen đầm ở Vĩnh-yên được tin báo rằng một người buôn bán tên là Thấp có chứa ở nhà một đôi giầy tây vàng và nhiều đồ khả nghi. lập tức đến khám, thì quả thấy giầy tây và một cái quần lính thâm giấu ở dưới là cây. Đem các đồ ấy cho ông *chef gare* xem, thì ông ấy nhận là đồ của mình. Hỏi tên Thấp thì nó chối cả và nói rằng không biết ai đem giấu ở trong vườn mình. Nhưng khi ấy, thằng em giai tên Thấp tên là Nam, 12 tuổi, khai rằng phỏng độ 10 hôm, chính tên Thấp đã đem những đồ ấy về nhà. Vì thế tên Thấp đã bị tống giam để xét xử.

Số 300

THỦY-HỬ

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Tống-giang cùng các vị đầu-lĩnh lại rút quân về *Thiếu-hoa-sơn*, kéo vào bái yết *Túc* thái-úy, đưa trả các đồ ngự-hương tế vật, kim linh điếu-quải cùng các đồ nghi vệ, vân vân.

Tống-giang sai đem một mâm vàng bạc ra để tạ ơn *Túc* thái-úy. Các quan quân theo hầu, bất cứ lớn nhỏ, đều có tặng tống vàng bạc cả. Lại đặt một tiệc rượu tiễn-hành ở trong sơn-trại, rồi các vị đầu-lĩnh cùng đưa *Túc* thái-úy mãi đến bờ sông. Giao trả đủ đồ-đạc và quan thuyền, không thiếu thứ gì.

Tống-giang từ biệt *Túc* thái-úy, trở về *Thiếu-hoa sơn*, cùng bốn vị hảo-hán ở đấy thương nghị, thu nhặt hết tiền lương trong sơn-trại, lại phóng hỏa đốt nhà cửa, rồi tức khắc đường kéo cả về *Lương-sơn bạc*. Còn *Vương-nghĩa* thì cũng cấp phát tiền lương cho đi tìm chỗ nương thân.

Lại nói chuyện *Túc* thái-úy xuống thuyền đi đến thành *Hoa châu*, đã biết trong thành bị đảng giặc *Lương-sơn-bạc* chém giết quan quân, cướp phá kho tàng, quân canh trong thành chết mất hơn một trăm người, ngựa cưỡi đều bị bắt cả; còn ở trong miếu *Tây-nhạc* thì chết mất rất nhiều nhân-mệnh.

Túc thái-úy mới bảo bản-châu thôi quan thảo tờ công-văn bẩm với tòa trung-thư, tâu việc *Tống-giang* đón đường cướp lấy các đồ ngự-hương tế vật và kim-linh điếu-quải, đánh lừa *Hạ* thái-thú đến miếu *Tây-nhạc* để hừa cơ giết chết.

Túc thái-úy đến miếu *Tây nhạc* dâng đồ ngự-hương tế vật và giao phó đồ kim linh điếu-quải cho *Vân-đài quán chủ*, rồi đi gấp ngày đêm, thẳng đường trở về kinh-sư để đem việc ấy vào tâu thiên-tử.

Lại nói chuyện *Tống-giang* cứu được *Sử-tiến* và *Lỗ trí-thâm*, lại cùng bốn vị hảo-hán ở *Thiếu-hoa-sơn* chia quân làm ba đội tìm đường trở về *Lương-sơn-bạc*. Quân đi đến đâu, tịnh không tơ hào xâm phạm của ai một tý gì.

Đái tôn về trước bảo cho sơn-trại biết. *Triều cái* cùng các vị đầu-lĩnh đều xuống núi để nghênh tiếp. Bọn *Tống-giang* kéo cả vào trong nhà *Tụ-nghĩa sảnh*, cùng nhau làm lễ tương kiến, nhất diện truyền cho quân-sĩ mở tiệc khánh-hạ.

Ngày hôm sau, bốn vị đầu-lĩnh mới đến là *Sử tiến*, *Chu-vũ*, *Trần-đạt* và *Dương xuân* lại tự xuất tiền riêng của mình, xin đặt một tiệc rượu để cảm tạ cái ơn hai vị đầu lĩnh họ *Triều* và họ *Tống*.

Trong khi dự tiệc, *Triều cái* nói:

— Tôi có một việc, chỉ vì *Tống-công minh* hiền-đệ bấy lâu đi vắng, cho nên tạm gác bên lòng. Và ngày hôm qua lại có bốn vị đầu lĩnh mới, cũng chưa tiện nói ra. Số là trong ba hôm trước đây, *Chu-quí* báo cho tôi biết rằng ở trong núi *Mang đường-sơn* tại huyện *Bái* thuộc phủ *Từ châu*, có một đảng giặc tụ họp ba nghìn quân mã. Người đứng đầu đảng là một vị tiên-sinh tên gọi *Phàn-thụy*, biệt hiệu là *Hỗn-thế ma-vương*, có tài hô phong hoán vũ, dụng binh như thần. Lại có hai người phó-tướng: một người tên gọi *Hạng-sung*, biệt hiệu là *Bát-tý-na-cha*, hay dùng một cái đoản bài, trên bài cắm 24 lưỡi phi-đao. Trong một trăm bước, bắt ai cũng không chạy thoát. Người ấy thường vẫn cầm một ngọn thiết-tiêu-sang. Lại còn một người nữa tên gọi *Lý-cổn*, biệt hiệu là *Phi-thiên-đại-thánh*, cũng hay dùng một cái đoản-bài, trên bài cắm 24 ngọn tiêu-sang. Trong một trăm bước, bắt người nào cũng không ai chạy thoát. Người ấy thường vẫn cầm một thanh bảo-kiếm. Ba người ấy kết làm anh em với nhau, chiếm-cứ ở *Mang-đường sơn*, làm nghề ăn cướp. Chúng lại bàn nhau muốn đến kiêm-tính *Lương-sơn-bạc* đại-trại của ta. Tôi nghe được tin ấy rất lấy làm căm tức.

Tống giang nổi giận mà rằng:

— Đảng giặc ấy lại dám vô-lễ với ta như thế à! Để tôi lại xin xuống núi một phen nữa!

Bỗng thấy *Cửu văn long Sử tiến* đứng dậy thưa rằng:

— Bốn anh em chúng tôi mới đến đại-trại đây, chưa lập được chút công trạng nào, vậy nay tình nguyện đem quân bản bộ đi để tiễu-diệt đảng giặc ấy.

Tống-giang rất lấy làm mừng rỡ. Bấy giờ *Sử-tiến* đem quân bản-bộ cùng *Chu-vũ*, *Trần đạt* và *Dương-xuân* mặc giáp lên ngựa, cáo từ *Tống-giang* rồi xuống núi chèo thuyền qua bến *Kim-sa*, thẳng đường tiến sang *Mang-đường-sơn*.

Đi trong ba ngày, đã trông thấy xa xa có một ngọn núi. *Sử-tiến* thở dài mà hỏi *Chu-vũ* rằng:

— Không biết chỗ nào là chỗ vua *Hán-cao-tổ* thuở xưa chém rắn khởi nghĩa đây?

Bọn *Chu vũ* ba người cũng đều ngậm ngùi than thở. Khi đến chân núi, quân lâu-la ở đấy đã phi báo cho trên sơn-trại biết. *Sử tiến* đem quân gần thành trận-thế. Mình mặc áo giáp, cưỡi con ngựa đỏ, tay cầm một ngọn đao ba mũi hai lưỡi.

Phía sau lưng thì có ba vị đầu-lĩnh nữa đứng, tức là *Chu vũ*, *Trần-đạt* cùng *Dương-xuân*. Cả bốn vị hảo-hán ấy dừng ngựa đứng ở trước trận, hồi lâu bỗng thấy trên ngọn núi *Mang-đường-sơn* có một toán quân kéo xuống.

Ba tướng đi đầu: Một là *Hạng-sung*, người ở huyện *Bái* thuộc phủ *Từ châu*, quả nhiên có một cái đoản bài, lưng đeo 24 lưỡi phi-đao, tay hữu cầm cái tiêu-sang, theo sau thấy một lá cờ tướng, đề 4 chữ «*Bát tý na cha*».

Hai là *Lý-cổn* người ở huyện *Bi*, quả-nhiên cũng có một cái đoản-bài, lưng đeo 24 ngọn tiêu-sang, tay tả cầm bài, tay hữu cầm kiếm, theo sau thấy một lá cờ tướng, đề 4 chữ «*Phi-thiên đại-thánh*».

Bấy giờ hai tướng đi bộ xuống núi, trông thấy *Sử tiến*, *Chu vũ*, *Trần-đạt* và *Dương-xuân* ở mặt trận bên kia, chẳng bảo sao cả, quân lâu-la nổi hiệu thanh la, hai tướng liền múa cái đoản-bài, cùng nhau xông vào để đánh.

Bọn *Sử tiến* ngăn-cản không nổi, hậu-quân bỏ chạy trước, còn tiền-quân và trung-quân phải kéo lui đến ba bốn mươi dặm đường. *Sử tiến* một suýt nữa bị lưỡi phi-đao trúng phải. *Dương-xuân* quay mình hơi chậm, cũng bị một lưỡi phi đao trúng vào chân ngựa, phải bỏ ngựa mà chạy thoát thân.

Sử-tiến điểm quân, thấy tổn mất một nửa, cùng bọn *Chu-vũ* thương-nghị, toan sai người về *Lương-sơn-bạc* cầu cứu. Mọi người còn đang ngần-ngại chưa quyết thì bỗng thấy thám-tử phi báo ở con đường phía bắc, cát bụi bay mù, có hai nghìn quân kéo đến.

Bọn *Sử-tiến* lên ngựa đứng nhìn, trông thấy hiệu cờ *Lương sơn bạc*, hai tướng đi đầu tức là *Tiểu lý-quảng Hoa vinh* và *Kim-sang-thủ Từ ninh* đó. *Sử-tiến* tiếp đón, rồi thuật hết đầu đuôi việc *Hạng-sung* và *Lý-cổn* dùng đoản-bài xông đánh, quân mã ngăn-cản không nổi, đành phải vỡ chạy.

Hoa-vinh nói:

— Ông *Tống-công-minh* thấy đại huynh đi khỏi, có lòng áy-náy không yên, mới sai hai chúng tôi đem quân tới đây để trợ-chiến.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(Suite)

Dans la salle à manger, longue et superbe galerie qui était au rez-de-chaussée et s'ouvrait sur les jardins, Monseigneur Henri Puget avait donné à manger en cérémonie le 29 Juillet 714 à Messeigneurs Charles Brûlart de Genlis, archevêque-prince d'Embrun, Antoine de Mesgrigny, capucin, évêque de Grasse, Philippe de Vendôme, grand prieur de France, abbé de Saint Honoré de Lérins, François de Berton de Grillon, évêque baron de Vence, César de Sabran de Forcalquier, évêque seigneur de Glandève, et Jean Soanen, prêtre de l'oratoire, prédicateur ordinaire du roi, évêque-seigneur de Senez. Les portraits de ces sept révérends personnages décoraient cette salle, et cette date mémorable, *29 Juillet 1714*, y était gravée en lettres d'or sur une table de marbre blanc.

L'hôpital était une maison étroite et basse à un seul étage avec un petit jardin.

Trois jours après son arrivée, l'évêque visita l'hopital. La visite terminée, il fit prier le directeur de vouloir bien venir jusque chez lui.

Monsieur le directeur de l'hôpital, lui dit-il, combien en ce moment avez-vous de malades?

Vingt-six, monseigneur.

C'est ce que j'avais compté, dit l'évêque.

Les lits, reprit le directeur, sont bien serrés les uns contre les autres.

C'est ce que j'avais remarqué.

Les salles ne sont que des chambres, et l'air s'y renouvelle difficilement.

C'est ce qui me semble.

Et puis, quand il y a un rayon de soleil le jardin est bien petit pour les convalescents.

C'est ce que je me disais.

Dans les épidémies, nous avons eu cette année le typhus, nous avons eu une suette miliaire il y a deux ans, cent malades quelquefois, nous ne savons que faire.

C'est la pensée qui m'était venue.

Que voulez-vous, monseigneur? dit le directeur, il faut se résigner.

Cette conversation avait lieu dans la salle à manger-galerie du rez-de-chaussée.

L'évêque garda un moment le silence, puis il se tourna brusquement vers le directeur de l'hopital.

Monsieur, dit-il, combien pensez vous qu'il tiendrait de lits rien que dans cette salle?

La salle à manger de monsieur le directeur s'écria le directeur stupéfait.

L'évêque parcourut la salle du regard et sembla l'a faire avec les yeux des mesures et des calculs.

Il y tiendrait bien vingt lits, dit-il, comme se parlant à lui même; puis élevant la voix: Tenez, monsieur le directeur de l'hopital, je vais vous dire. Il y a évidemment une erreur. Vous êtes vingt-six personnes dans cinq ou six petites chambres. Nous sommes trois ici, et nous avons place pour soixante. Il y a erreur, je vous dis. Vous avez mon logis, et j'ai le vôtre. Rendez-moi ma maison. C'est ici chez vous.

Le lendemain les vingt-six pauvres étaient installés dans le palais de l'évêque et l'évêque était à l'hôpital.

M. Myriel n'avait point de bien, sa famille ayant été ruinée par la révolution. Sa sœur touchait une rente viagère de cinq francs qui, au presbytère, suffisait à sa dépense personnelle. M. Myriel recevait de l'état comme évêque un traitement de quinze mille francs. Le jour même où il vint se loger dans la maison de l'hôpital, M. Myriel détermina l'emploi de cette somme une fois pour toutes de la manière suivante. Nous transcrivons ici une note écrite de sa main.

NOTE POUR RÉGLER LES DÉPENSES DE LA MAISON

Pour le petit séminaire	1500 livres
Congrégation de la mission	100 »
Pour les lazaristes de Montdidier	100 »
Seminaire des missions étrangères à Paris	200 »
Congrégation du Saint-Esprit	150 »
Etablissements religieux de la terre Sainte	100 »
Societés de charité maternelle	300 »
Les sus, pour celle d'Arles	50 »
Œuvre pour le l'amélioration des prisons	400 »
Œuvre pour le soulagement et la délivrance des prisonniers	500 »
Pour liberer des pères de famille prisonniers pour dettes	1000 »
Supplément au traitement des pauvres maitres d'école du diocèse	2000 »
Grenier d'abondance des Hautes-Alpes	100 »
Congrégation des dames de Digne, de Manosque et de Sisteron, pour l'enseignement gratuit des filles indigentes	1500 »
Pour les pauvres	6000 »
Ma dépense personnelle	1000 »
Total	15.000 livres

Pendant tout le temps qu'il occupa le siège de Digne, M. Myriel ne changea presque rien à cet arrangement. Il appelait cela, comme ont voit, *avoir réglé les dé, enses de sa maison.*

(A suivre)

Những kẻ khốn nạn

XÃ-HỘI TIỂU-THUYẾT, của ông Victor Hugo

NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch.

(Tiếp theo)

Cái phòng khách ăn, trần cao cửa lớn, ở ngay tầng dưới, ba mặt nom ra vườn, chính ở chỗ ấy ngày xưa Đức-cha *Henri Puget* đã đặt đại-tiệc ngày 29 juillet 1714 mời những vị này: Đức-cha *Charles Brûlart de Genlis*, thái giám-mục, Embrun vương; Đức-cha *Antoine de Mesgrigny*, tu sĩ phái *capucin*, làm giám-mục thành *Grasse*; Đức-cha *Philippe de Vendôme* Lễ-bộ đại-thần; thầy-dòng *Saint Honore de Lerins*; Đức-cha *François de Berton de Grillon*, giám-mục, *Vence* Vương; Đức-cha *César de Sabran de Forcalquier*, giám-mục kiêm quản *Glandeve* quận-chúa; Đức-cha *Jean Soanen*, thầy dòng ở Đại-giáo-đường, làm ngự-tiền giảng-giáo, kiêm chức giám-mục, lại là quận-chúa đất *Senez*. Hiện trong phòng ăn ấy còn treo bảy bức ảnh-tượng của các vị mới liệt danh-tước đó. Cái ngày kỉ-niệm *29 juillet 1714* thì khắc chữ vàng trên một cái bàn bằng bạch cẩm-thạch.

Nhà thương ngay bên cạnh thì là một tòa nhà chật-hẹp, thấp mái, lại chỉ có một tầng, ngoài có được cái vườn nho-nhỏ.

Đức-cha *Myriel* vừa đến được ba ngày thì sang thăm nhà thương. Khi ngài đã thăm xong, ngài về dinh rồi, thì ngài sai sang mời ông quản-lý nhà thương lại ngài hỏi: ông vừa tới nơi thì Đức-cha hỏi

— Tôi xin hỏi đại-nhân, hiện bây giờ trong nhà thương của ngài bao nhiêu người dưỡng bệnh?

— Bẩm cha, có hai mươi sáu suất.

— Ta cũng đã đếm.

— Ông quản-lý lại nói: Bẩm cha những giường của họ nằm kê khít xát nhau quá.

— Ta cũng đã có ý nom.

— Bẩm cha, các phòng dưỡng bệnh nguyên trước là những buồng ngủ một người nằm, không khí lưu-thông hơi khó.

— Ta cũng nghĩ thế.

— Bẩm, khi nào có anh nang ám tới, muốn cho nhưng khách bệnh đã gần khỏi ra chơi ngoài thì vườn hẹp chật.

— Ta cũng đã tự suy như vậy.

— Bẩm, những khi có thiên thời, như năm nay vậy, phải một lớp sương-han; năm kia vừa phải một đợt-phong, người đau đến chữa kể có trăm người tính lúc. Bây giờ thì thật không biết làm thế nào cả.

— Ta cũng đã lo như thế.

— Bẩm cha, nhưng biết làm thế nào. Đành như thế vậy chứ biết làm sao.

Hôm ấy Đức-cha tiếp ông quản-lý nhà thương ngày cái phòng đại-tiệc tầng dưới. Đức-cha ngồi yên lặng một hồi lâu, rồi bỗng quay lại, giật giọng mà hỏi ông quản-lý rằng

— Đại-nhân thử tính xem, trong cái phòng này có thể kê được bao nhiêu giường?

Ông quản-lý ngẩn người ra mà hỏi lại

— Bẩm cha tính kê giường trong phòng lúc này hay sao?

Đức-cha không nói gì, chỉ đưa mắt nhìn, ngắm phòng đoc, hình như đo-lường tính-toán, rồi mới lẩm-bẩm một mình

— Đây kể khéo được đến hai mươi giường. Rồi lại nói bằng mà bảo ông quản-lý

— Đại-nhân để tôi xin nói. Chắc hẳn đây có một cực Lâm-tần của người trước. Bên nhà-thương đại-nhân có hai mươi sáu người đau bệnh, thì để cho họ chia nhau nằm trong năm sáu cái buồng nhỏ. Bệnh nay lại chỉ có ba người, thì cứ một cái nhà rộng thênh thang như thế này sau mươi người ở cùng vừa. Vậy thì chắc là người trước tính sai. Đại-nhân thì đi ở lâm phải nhà tôi, mà tôi thì ở lẫn phải nhà-thương của đại-nhân đây rồi. Xin đại-nhân trả lại nhà tôi. Còn đây là nhà-thương tôi xin nộp trả đại-nhân.

Ngày hôm sau, hai mươi sáu người khách bệnh được dọn sang ở dinh giám-mục, còn ông giám-mục thì dọn sang nhà-thương ở.

Ông *Myriel* gia-tư thì thanh-bạch. Vốn cha mẹ ngày xưa đã gặp buổi cách-mệnh, cơ-nghiệp mất hết rồi. Ba em thì may còn được số chung-thân lợi-tức mỗi năm được lĩnh 500 *francs*, lúc ông anh còn làm cụ ở một nơi nhà thờ nhỏ thì đủ chi dụng vào một mình bà Đức-cha thì lương bổng giám-mục đồng niên được 15.000 *francs*. Ngày hôm Đức-cha dọn xong nhà sang nhà-thương ở, thì ngài kê ngay một cái sổ dự-toán để định trước việc chi-dùng cái số niên-bổng đó. Trước giữ xin chép lại ra sau này, cái sổ chi-tiêu đó, nguyên-bản là chính thủ-tự của Đức-cha *Myriel* ngài viết ra

SỔ NHỮNG KHOẢN CHI-TIÊU TRONG NHÀ TA

Cấp cho trường Thầy dòng	1500 francs
— nhà đạo hữu-phương	100 »
— các thầy tu dòng Thánh *Lazare ở Montdidier*	100 »
— trường thầy dòng, để gây dựng các cô đi truyền-giáo ngoại-quốc tại Paris	200 »
— giáo-phường Phi-li-tô Sang-tô	150 »
— các sở truyền-giáo bên đất Thánh	100 »
— các hội Dục-anh	300 »
— riêng cho nhà Dục-anh ở *Arles*	50 »
— các hội sản nom những chốn nguy-hình	400 »
— hội đỡ-đần và cứu chạy cho những kẻ tù-tội	500 »
— hội cứu-giúp những người có vợ con mà phải giam vì nợ	1000 »
— các ông thầy dạy học ít lương quá trong bản-hạt	2000 »
— hội tích-cốc hạt *Hautes Alpes*	100 »
— hội các bà trong thành *Digne*, thành *Manosque* và thành *Sisteron* để mở trường nuôi dạy những con gái nhà nghèo	1500 »
Cấp cho những kẻ nghèo khó	6000 »
Khoản chi-tiêu riêng cho ta	1000 »
Tổng cộng	15.000 francs

Cái sổ chi-tiêu ấy cứ vậy mà thi-hành từ khi Đức-cha *Myriel* đến nhậm chức giám-mục thành *Digne* cho đến mãi mãi, không bao giờ thay đổi khoản nào hết. Đức-cha gọi thế là *chi-tiêu các khoản trong nhà.*

(Còn nữa)

Luyện tập quốc văn

Thư gửi cho em

Từ khi anh tiếp được thư em thấy nói sắp đến kỳ thi, đáng lẽ bây giờ có tin rồi thì phải, thế mà đến nay vẫn chưa thấy. Ước được thư em cho biết ngay để lòng anh khỏi mong đợi. Bữa trước, em có về thăm anh, chắc đã rõ anh đau rồi, anh không cần phải nói nữa. Chỉ nói cho em biết rằng: Hiện bây giờ trong người anh đã thấy dễ chịu hơn trước nhiệp. Hôm vừa rồi anh có lên tỉnh nhờ một ông bác-sĩ xem lại bệnh giùm, anh có hỏi: « Như tôi bây giờ đã có thể ra tỉnh làm việc được chưa, » Ông nghe người anh một lúc, ôn tồn mà bảo anh rằng: « Bệnh anh chưa khỏi hẳn, cứ nên về quê mà tĩnh-dưỡng ít ngày nữa. » Ông lại còn khuyên anh chớ nên đọc nhiều sách buồn mà nó có thể xúc cảm mình mạnh được. Anh cũng vẫn thường thờ-thẩn hỏi mà cũng vẫn chưa làm thế nào cho sạch được nết bơ vơ. Em Thâm-tri ơi! Anh không ngờ đến cuộc đời anh bao phen lại làm anh lại càng tê tái đi bấy nhiêu. Anh chỉ mong bệnh anh chóng giảm đi để anh lên tỉnh làm việc cho nó khuây khỏa. Bác Ngọc-lâm thấy anh buồn, thỉnh thoảng sang chơi anh, có khi ngồi nói chuyện suốt ngày. Tính người rất vui, nên khi anh ngồi tiếp chuyện bác lý, cũng quên hết nỗi buồn. Hai anh hôm nay có bàn đến nỗi người hơn kém nhau ở xã-hội ta bây giờ. Bác Lâm có nói: « Ở đời cũng lý thật, ngày xưa ông cha mình phân nhiều chú-trọng vào tài-đức phẩm-cách và cũng lắm bổn chữ đỗ làm thang bực cho loài người, thế mà ngày nay ở xã-hội ta thì lại chỉ để ý vào tiền tài, của cải, hư danh mà đặt người thứ, giai tỉ hỏi vợ, thế tất cũng phải đó xem người ấy có vẫn không. Con gái đi lấy chồng thì có hai hạng, một hạng quá-thì thì chỉ ngắp nghé những nơi quan-chức, ông bàu, còn một hạng đến thì, thì chỉ biết được bà thám, bà đốc,... » Anh viết đến đây, vừa tiếp được cô ấy cho em gửi về bảo cho anh biết em đã ổ bằng thành chung. Đọc xong thư em nửa mừng nửa sợ. Mừng cho em nay đã công thành danh toại, sợ cho em nay mai sắp phải ra giao-tiếp với đời, mà đường đời chỉ cần em anh xem ra hãy còn nhiều điều khuyết-điểm. Anh có đem việc đó rồi với thầy mẹ; thầy mẹ có dặn bảo anh để viết thư cho em.

Em Thâm-tri ơi! Lúc em hãy còn là học-trò, cách cư-chỉ, cách ăn ở của em không mấy người để ý đến, nhưng bây giờ em đã ra gánh vác việc đời, nghìn mắt trông vào em, trăm người mong vào em, thế tất em phải mưu toan thế nào cho khỏi thẹn một đời em để người khỏi chê trách được em. Đối với người trên em phải nên biết kính nhường, đối với người ngang hàng cùng em, em phải nên nhẫn-nhịn, đừng có quá tự-cao mà làm ra anh em mất lòng, đối với người dưới (chỗ này em nên chú ý) em phải hết lòng giúp đỡ họ em phải nên lấy lòng quảng-đại nhân-từ mà tiếp họ, em phải nên thương yêu lấy họ, chớ nên khinh rẻ họ. Đối với thân mình, em phải nên một lòng luyện lấy nghiệp. Các sách lấy cũng tiến thì tự khắc em thấy trong mình em được khoan-khoái dễ chịu công việc rất là thích nhẹ nhàng. Ấy làm người cốt cần phải có tài đức phẩm-cách như thế, còn tiền tài, của cải, thực đáng coi quan-hệ gì. Em Thâm-tri ơi! Mấy lời thầy mẹ dạy đó em chớ có quên. Chắc em không để cho anh phiền, thỉnh thoảng phải nhắc đi nhắc lại nữa. Mỗi lần anh viết thư về cho em, mong về cái tài đức phẩm cách của em thì lại càng nghĩ tới tài đức phẩm cách của mình; giá em cũng một ý như anh thì anh rất nỗi vui mừng. Em định bộm nào về thăm quê nên báo cho anh biết trước.

Giấy ngắn tình dài, anh đợi em về anh sẽ nói nốt.

Anh thân yêu của em:
Minh-ngọc, Bài-văn Gần.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bán-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bán-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trả ra những tiền đồi chẻ, còn thì bán-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả

XE Ô-TÔ HIỆU

Rolland-Pilain

12 MÃ-LỰC

Mới rồi đã phá được hết các giải
Giải xe đi chơi và giải xe đi lấy nhanh
Cuộc thi trèo trên Tam-đảo lần thứ hai vừa rồi
vào hạng trèo giỏi hơn cả

GIẢI XE ĐI CHƠI
Thứ nhất: xe Rolland-Pilain, 16 phút 42"

GIẢI XE ĐI LẤY NHANH
Thứ nhì: xe Rolland Pilain, 15 phút 28"

Đại-lý ở bán-xứ là
GARAGE AVIAT
PHỐ HÀNG VÔI — HANOI

Philips
泡電浦利飛
PHILIPS ARGENTA
防痘里第・商洋行
Độc-quyền đại-biểu: DIETHELM & Cie
46, Avenue Clémenceau, Haiphong
白磁奶色新發明

忠孝義節女

Trung Hiếu Tiết Nghĩa kỳ nữ

I. — Song-phượng kỳ duyên (sự tích Chiêu-Quân cống Hồ) in lần thứ ba, có đổi lại các bức vẽ mới. Giá 0$90
II. — Tái sinh duyên (sự tích Mạnh-lệ Quân) Tiền-biên và hậu-biên, mỗi cuốn giá 0,90
III. — Tục Tái-sinh-duyên, cũng chia làm hai cuốn: Tiền biên và hậu-biên, mỗi cuốn giá 0,90

Tiền cước gửi mỗi cuốn 0$20

Thư và mandat xin gửi cho ông NGUYỄN-ĐỖ-MỤC, ở TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN, Hanoi.

RẺ LẠ !!!

MŨ TRẮNG BẰNG LIÈGE

Giá đặc biệt 2$50 một cái

HOI-CHINH
74-76 RUE DU PONT-EN-BOIS 74-76
HANOI

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

Les trois coquettes

Rica à Usbek

J'etais l'autre jour dans une société où je me divertis assez bien. Il y avait là des femmes de tous les âges, une de quatre vingts ans, une de soixante, une de quarante, laquelle avait une nièce de vingt à vingt deux. Un certain instinct me fit approcher de cette dernière, et elle me dit à l'oreille: « Que dites-vous de ma tante, qui, à son âge, fait encore la jolie? — Elle a tort, lui dis je: c'est un dessein qui ne convient qu'à vous. » Un moment après, je me trouvai auprès de sa tante qui me dit: « Que dites-vous de cette femme, qui a pour le moins soixante ans, qui a passé aujourd'hui plus d'une heure à sa toilette? C'est du temps perdu, lui dis je; il faut avoir vos charmes pour devoir y songer. » J'allai à cette malheureuse femme de soixante ans et la plaignais dans mon âme, lorsqu'elle me dit à l'oreille: « Y a-t-il rien de si ridicule? Voyez cette femme qui a quatre vingts ans, et qui met des rubans couleur feu, elle veut faire la jeune, et elle y reussit, car cela approche de l'enfance. — Ah! Mon Dieu! dis-je en moi même, ne sentirons nous jamais que le ridicule des autres? — C'est peut être un bonheur, disais-je ensuite, que nous trouvions de la consolation dans les faiblesses d'autrui. Cependant j'etais en train de me divertir, et je dis: Nous avons assez monté, descendons à présent, et commençons par la vieille qui est au sommet. — Madame, vous vous ressemblez si fort cette dame à qui je viens de parler et vous, qu'il semble que vous soyez deux sœurs; et je vous crois à peu près de même âge. — Vraiement Monsieur, me dit-elle, lorsque l'une mourra, l'autre devra avoir grand peur: je ne crois pas qu'il y ait d'elle à moi deux jours de différence. Quand je tins cette femme décrépite, j'allai à celle de soixante ans: « Il faut, Madame que vous decidiez un parti que j'ai fait; j'ai gagé que cette dame et vous (lui montrant la femme de quarante ans) etiez de même âge. — Ma foi, dit-elle, je ne crois pas qu'il y ait six mois de différence. « Bon, m'y voila: continuons. Je descendis encore et j'allai à la femme de quarante ans: « Madame, faites-moi la grâce de me dire si c'est pour rire que vous appelez cette demoiselle, qui est à l'autre table, votre nièce. Vous etes aussi jeune qu'elle, elle a même quelque chose dans le visage de passé que vous n'avez certainement pas; et ces couleurs vives qui paraissent sur votre teint... Attendez me dit elle; je suis sa tante, mais sa mère avait pour le moins vingt cinq ans plus que moi; nous n'étions pas de même lit. J'ai oui dire à feu ma sœur que sa fille et moi naquimes la même année. — Je le disais bien, Madame, et je n'avais pas tort d'être étonné ».

Mon cher Usbek, les femmes qui se sentent finir d'avance par la perte de leurs agrements, voudraient reculer vers la jeunesse. Eh! Comment ne chercheraient elles pas à tromper les autres? Elles font tous leurs efforts pour se tromper elles-mêmes, et se dérober à la plus affligeante de toutes les idées.

(*Lettres Persanes*.)

Ba thị làm đỏm

Thơ của Rica gởi cho Usbek

Bữa nọ trong một cuộc đông người, tôi chơi nghịch thực là vui. Bữa ấy có đủ hạng đàn bà già trẻ: Có một người tám mươi tuổi, một người sáu mươi, một người năm mươi; người bốn mươi hay, lại có một cô chưa từ hai mươi đến hai mươi hai tuổi. Tôi đến ngồi gần chỗ người chừng cô ta sẽ nói nhỏ với tôi: «Ngài báo dì tôi thế nào? Bây nhiêu nỗi đâu, mà vẫn còn làm dáng» Tôi đáp: «Thực là mất thì giờ vô-ích: người có về như bà hãy nên nghĩ đến việc làm đạo. Tôi lại đến gần bà lão sau mươi. Khôn nạn ấy, trong lòng rất lấy làm ái ngại cho bà, thì thấy bà sẽ nói với tôi: «Còn gì đáng cười hơn nữa? Ngài thử trông bà kia năm nay tám mươi tuổi, mà còn dáng nhăng cai bảng đó ôi; bà ta muốn làm cho ra trẻ; mà mà, muốn nết tuổi cũng được! Ấy, vì nó lại thành ra tệ con». — Tôi tự nghĩ thầm: Thế ra ta cũ bỉ rất cái tội của người khác nay sao? Sau tôi lại nghĩ: là tuỳ người có cái gì dở, mà lòng ta lại được yên ổi, do cớ lẽ cũng là một điều tay đấy nhỉ. Lúc bấy giờ tôi đương sinh tình ngoịch, nan tôi lại nghĩ: Ta đã đi từ dưới lên trên, nào ta lại đi từ trên trở xuống, xem sao? Nào thử hỏi bà lão kia, là bực cao tọt xem làm sao: «Thưa bà, bà với bà mà tôi vừa mới hầu chuyện, hai bà giống nhau lắm, giống như thể hai chị em vậy, mà để hai bà cùng suýt sát tuổi nhau thì phải». — «Thực tôi, ngài ạ, trong hai chúng tôi khi một người chết, người kia lo lắm đấy nhỉ. Tôi với bà ấy hơi kém nhau độ chừng đến hai ngày». Tôi tinh nghịch được bà cụ ấy mắc mưu rồi, tôi lại đến gần bà lão sáu mươi tuổi: «Thưa bà, tôi có đính cuộc điều này, xin bà phán giải hộ cho. Tôi cuộc rằng bà với bà kia (tôi trỏ bà lão bốn mươi tuổi), hai bà cùng một tuổi». Bà ta nói: «Thực đấy, tôi từng hỏa kém nhau độ sáu tháng là cùng». Trông kẻ ta rõ thảo ta lại xuống nữa xem nào. Tôi lại xuống nữa, tôi đến chỗ bà bốn mươi mà nói: «Thưa bà, xin bà làm ơn cho tôi biết, bà gọi cô ngồi ở bàn đằng kia là cháu là gọi đứa đấy chứ. Bà cũng trẻ như cô ấy, mà trông nết mặt cô ta, lại có cái về phải nhạt, chứ nét mặt bà thì không có, mà lại thêm cái về nông-nao.... Bà ta nói: «Không, tôi là dì nẫu thật, nhưng mẹ nó ấy ra cũng lớn tôi đến hai mươi nhăm tuổi. Tôi với mẹ nó, không cùng một mẹ sinh ra. Tôi thấy chị tôi ở nhà cùng con gái chị tôi với tôi hai người cùng sinh một năm». «Thưa bà, tôi cũng đạo thế, bạn nẫy tôi lấy làm lạ, cũng là phải làm».

Anh Usbek ơi, đạo bà thấy cái xuân-xanh của mình kém đi, thì nghĩ như đến tức hết rồi, nên muốn gia công mà lôi cái trẻ lại. Họ tìm cách lừa kẻ khác, thì có ấy gì là lạ, vì chính mình họ cũng tự tìm cách mà lừa mình và để cho khỏi nghĩ đến cái cảnh ghê sợ nuốt của loài người ra mà.

Nguyễn-khắc-Kham dịch.

CÁI GIÁ TRỊ CỦA HỒ-PHÁCH

Một người đàn bà ở Nouvelle Calédonie có một cái tàu nhỏ, xưa nay vẫn dùng để đánh cá bể. Độ đầu năm 1923, một hôm thấy thả quăng lưới lại vớt được một khối hổ phách lớn nổi lênh bênh trên mặt bể, khối ấy to bằng một cái nọ dừa, và cân nặng 1 kgr 715.

Hổ-phách nguyên là một chất ở ruột một loài cá bể lớn phát tiết ra, nhưng không bao giờ thấy một khối to như thế. Nhà chủ tàu giữ khối ấy hai năm, mới rồi đem bán được 25.180 quan. Ngót hai kilos hổ-phách mà được hai vạn rưỡi quan, tưởng cũng đã là lời to lắm rồi.

VĂN UYỂN

Người làm ruộng

Vẫn vật quanh năm với việc đồng,
Việc đồng thắng được lúc nào không.
Thức khuya, dậy sớm đã đành phận,
Cần lắm, lay bàn dám quản công.
Bữa bạn giảng thanh chừng gió mát,
Gió dầu nắng hạ với mưa đông.
Lượt-là xúng-xính càng thêm bận,
Thôi cứ nâu-sồng thế lại xong.

Đề tranh sơn-thủy

Càng trông càng nặng nặng lòng xinh,
Non nước như in vẽ bức tranh.
Xuân lại thu qua đà mấy độ,
Cỏ cây vẫn giữ một màu xanh.

Phạm-huy-Nghiễn

Tự-thuật

Liệu mà xa chạy với cao bay,
Dễ ở bao lâu cũng thế thôi!
Nuôi mộng qua ngày lêm thắng cảnh,
Cảm lòng cuốc bước với thanh thay!
Mấy đồng một tháng chừng không đủ,
Tiền cơ mười hèm phải chạy ngay!
Mang tiếng với đời làm cậu ký,
Mà so cho kỹ kém anh cày!

Ưng Toại

(Học lại nguyên vận)

Gió đưa vừa đúp quyết cao bay,
Thêm phải như ai chịu thế nầy!
Đọc sách ê a thêm mỏi miệng,
Gõ đầu con trẻ mỉ mòn tay!
Cơm cha áo mẹ chưa đền trả,
Nợ nước ơn nhà phải chịu vay.
Bước tới bước lui dài lại vắn,
Giáo sư hơn mấy? Chán đi cày.

Hoàng-như-Tiếp

Phong-rao

Gặp đời chuộng lợi bạn danh,
Nặm câu thế thái nhân tình mà đau,
Trải qua trong cuộc bể dâu,
Biết bao nhiêu sự làm đau đớn lòng.

Bắc thang lên hỏi ông Hằng,
Nước đời lắm nỗi bất bằng vì đâu
Ngàn thay cơn tạo cơ cầu,
Dễ ai lắp lánh mà qua sự đời được chăng?

Cuộc đời lắm nỗi khoắt-khe,
Ở nhà thợ nước đôi bề chan chan.
Thương đời lắm nỗi dọc ngang,
Làm gì thử trải gan gan mọi mùi.

Nhờ ai nhắn một đôi câu,
Vì ai nên phải bâu sầu mua vui.
Những là gượng nói gượng cười,
Nửa trong chậu gội nửa ngoài quan sang.

Thường đời khi hợp khi tan,
Kẻ đi người ở để dàn chứng dây.
Dặm ngàn xa cách từ đây,
Mặt trời mặt trăng nay khôn người.

Hồ-xuân-Lê-ngọc-Luật

Một cách trừ cái nạn vay tiền nặng lãi

NÔNG PHỐ NGÂN-HÀNG

Trong báo này nhiều lần đã có bài la than về cái nạn sét-ty ở xứ ta, nhưng mong cho chóng đến ngày con nhà công thương có được một cơ quan để vay tiền nhẹ lãi mà làm ăn buôn bán, chứ không để cho bọn ngồi mát ăn bát vàng, hút máu hút mủ hoài mãi.

Mới đây trong báo *Courrier d'Haiphong* cũng có một bài bàn về vấn-đề ấy, tác-giả thực là một người am hiểu các tình tệ ở xứ nầy, mà lời ra một nhà nhiệt-thành về việc mưu-lợi từ bại cho người Nam. Đại khái tác-giả nói: Ở Đông-dương cũng như nhiều các xứ mới khác, cái nạn vay tiền nặng lãi là một cái nạn rất ghê gớm. Người làm ruộng, kẻ đi buôn, cho chí kẻ làm thợ, thật là khốn vì cái nạn ấy. Làm khi làm ăn kiếm được đồng nào, đều bị bọn sét-ty ăn hết.

Người Nam tính hay vay mượn lắm, vốn tính hát ông hiết để dành, làm được đồng nào ăn đồng ấy, đến lúc xảy ra việc gì ấy là cái tất phải tay nậy. Lúc thóc mất mùa dư, thế là phải vay để mua thóc mà sống cày bừa. Tiền vay rất nặng lãi. Nhẹ thì 40%, nặng thì đến 80/ hay 90/. Luật An-nam có định tiền lãi chỉ được lấy 36%. một năm. Nhưng trong lúc vay mượn không mấy khi theo luật ấy. Hạn vay ngắn bao nhiêu, thì tiền lãi rặng bấy nhiêu. Hạn vay sáu tháng, thì lãi từ 30 đến 150%. Hạn vay ba tháng, thì lãi từ 40 đến 160/. Hạn vay một tháng thì lãi lên đến 220/, hay có khi đến 240/. Luật Nam có cấm tính lãi lên làm gốc, song số tiền lời vẫn to hơn số tiền vốn và chủ nợ dùng hết cách quỉ quyệt đòi được đã chẳng mất đồng nào, luật-pháp cũng đành chịu chẳng ngăn cấm được.

Nhưng xét kỹ ra thì lãi nặng cũng không có gì là lạ. Đồng tiền, trăm thứ vật vãnh, người Nam phần nhiều ở nhà quê, nhà cửa, trâu bò, hay thuyền đò chỉ đấy. Những việc đại công thương ngày xưa thì tuyệt nhiên không có, từ ngày nước Pháp đến bảo-hộ xứ nầy, các đại công thương mới bắt đầu mở lên, chứ trước đây công thương chưa qua được cái thời-kỳ sơ-sài. Trong hồi buổi ấy, người đi vay tiền phần nhiều là bởi túng bấn nghèo khổ hay chơi bời mới phải đi vay, vì vậy người có tiền cho vay tất là bỉ mặt cũng nhiều. Đến bây giờ nhà-nước đã chỉnh đốn việc tư-pháp, và đặt ra số sinh tử giá thú, thì cho vay tất có bằng cớ hơn trước, song người có tiền cho vay cũng còn hay bị mất nhiều lắm. Cái lẽ tất nhiên là họ phải tính nặng lãi, để bù vào cái lo mất rồi đấy.

Người Nam cho vay tiền, phần nhiều là cho vay từng món nọ, mà vay ngắn hạn. Cho vay tiền ngày, là những việc thường có.

Ở nhà quê thì các ông đàn-anh là những nhà điền chủ, những hương quan, và những quan lại đương chức, làm rẫy để cho vay rất nhiều. Bọn quan lại đương chức, thì muốn tên vợ con người nhà mà cho vay. Đến vụ đồ thuế, có khi cả làng phải đứng vay. Xem vậy thì biết trong việc cho vay lắm khi xảy ra sự trái phép là phải.

Ngoài bọn sét ty An-nam, lại còn bọn sét-ty Trung-hoa, và bọn sét-ty Ấn-độ. Bọn sét ty Trung-hoa và Ấn-độ cạnh-tranh kịch-liệt với bọn sét-ty An-nam, song đến lúc đòi tiền họ cũng nghiệt-ngã kém gì bọn kia. Bọn sét ty Trung-hoa cho vay, thường bắt bạn lúa non. Họ cho vay tiền, nhưng họ bắt bán trước từ khi chưa được gì lúa bán như thế, lãi nhiều là bán hạ giá thật nhiều. Có khi người có ruộng đem văn-tự cầm lấy tiền, ruộng mình vẫn được cầy, nhưng phải nộp thuế cho chủ cầm. Nhưng đến hạn, if khi người cầm ruộng, có tiền chuộc được ruộng về. Ruộng đất sinh lợi thường được độ 40/, nên không lấy đâu đủ tiền mà giả nợ được. Ruộng đất cầm đợ đã, ít năm, thường vào tay chủ có tiền cho vay, vì bọn ấy cứ biết có một việc tham lam, chứ cũng khi nào khoan nhẹ cho ai bao giờ.

Quan Monguillot nhận chức Thống-sứ Bắc-kỳ, ngài liền lưu-tâm đến cái tình-tệ ấy. Ngài xét ngay ra rằng muốn bỏ-cứu tình tệ ấy cho được công hiệu, chỉ có một cách là tổ-chức cách cho cá-nhân vay mà vay dài hạn và chỉ lời-bốn lại địa-lịch cho phân-minh, vì ruộng đất từ-tế thì chẳng chối cãi những việc giao dịch tiền bạc như thế.

Nay muốn mở-mang việc giồng giọt ở Bắc-kỳ, tất phải đủ một nhà nông-phố ngân hàng, mà mọi người có thể đến vay tiền được. Người làm ruộng An-nam cũng hiểu biết điều hay, chứ không khi nào lại nỡ ít quyết phản-kháng những điều mới lạ, mà cứ khư-khư ôm lấy cái tuổi-thủ cực đâu. Xem xét bấy lâu thì biết người nhà quê An-nam sẵn lòng muốn biết những điều mới, và tìm cách lợi-dụng những việc hay. Đại khái như nữ-công trại thí-nghiệm của quan Monguillot đựng ra mấy năm nay, được thiên-hạ rất là hoan-nghênh. Nhà-quê nhiều người đến các trại ấy, để hỏi han các cách dùng ở đấy, và xem cái cách dùng ấy được hiệu quả thế nào. Song ta cũng nên nói điều nầy: Người Nam chưa biết hiệp nhau phá-trợ lẫn nhau. Mấy lần thí nghiệm đại cái hội hương tế ở đây, nhưng đều thất bại không xong cả.

Ta còn nhớ hội Đông-lợi, là một hội toàn tiền vốn An-nam cả, của quan thanh-tra Charles Frôtres sở lập lên, để thử lợi về nghề làm tăng. Chánh-phủ giúp đỡ cho, giúp cả sức lẫn tiền, mà hội chỉ đứng được có mấy năm, rồi tan mất. Về việc ấy còn phải trông mong ở sự giáo-dục, dần dần sẽ đào-luyện cái phong-trào hiệp lực trong tế, cho được lâu bền, và ích lợi.

Nhưng nay chính là lúc nên đặt một cơ-quan, có thể trợ bởi được cái nạn vay nặng lãi đi, khiến cho người nhà quê có cách chỉnh đốn việc sinh thực, mở mang nên kinh-tế.

Cái lẽ ấy nhà lập pháp cũng rõ: nên chi trong bản dự-án về việc giá bạc cấp độc quyền phát hành ngân-phiếu ở Đông-dương, có định rằng nhà ngân hàng được hưởng độc-quyền ấy phải dự phần vào việc lập một nhà nông-phố ngân hàng, còn như cái cách dự phần thế nào sau nầy sẽ định.

Trong một bài khác ta sẽ bàn về cái chương-trình của quan Monguillot về việc lập nhà nông-phố ngân-hàng, mà trong khi ngài lưu ở pháp trước đây ngài đã phải bày mọi điều đại cương với hội đồng công-thương Đông-dương.

Nhờ về các điều-lệ của quan Monguillot tuyên-bố thi-hành ngày 9 novembre 1921, mà sau này sẽ là luật pháp đến-bộ của xứ Bắc-kỳ, thì nông phố ngân-hàng có thể đặt được, mà cũng để bơn nhiều lắm. Hiện nay điều lệ ấy đương thi-hành ở nhiều tỉnh như Hà-đông, Nam-định, Hải-dương, Ninh-bình, vân vân. Khi nào việc trước ba điều thỏ nói trong điều lệ ấy khắp hạt Bắc-kỳ sẽ thi-hành, thì nhà nông-phố ngân-hàng sẽ có cơ sở chắc chắn vững bền, và sẽ gây được kết-quả tốt tươi vậy.

N. V. L.

HÀNG MỚI SANG
BÁN CHIỀU KHÁCH

Bán-hiệu bán cắt bán lẻ các thứ hàng vóc nhiều, tơ lụa, satin sa tây, cachemire fa lle, khăn uơ tơ, khăn tua len các thứ len dệ tissus imperméable, mũ đi ô tô...

PHAN-QUẢNG-THÀNH

Số nhà 10 phố hàng Đào, Hà nội.

Nếu ai mắc phải bệnh tiểu-tiện vàng-mát đỏ lần hay một ít, đã nặng hay nhẹ mà muốn được mau khỏi, không tốn tiền lại không hại về đường sinh dục nên lập tức đến thuốc của hiệu ĐỨC LIÊN, n° 46, Rue Principale à Bạch-mai, vì hiệu ấy là một chi chuyên-trị bằng thuốc bệnh tình đã có tiếng không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen và mình tạ ở các nơi gửi lại.

Ở Hà-nội có gửi hiệu Kim-đức-giang, 12 phố hàng Bè và ở Nam-Định Phương nguyên phố Paul-Bert làm đại-lý bán hộ.

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo hoặc có việc gì viết thư đến hỏi báo-quán, thì cho biết cả số tiền ở ngày gửi báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quán ký, để cho người làm sổ tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay ký tên vẫn tắt hoặc thảo qua, không đọc được, thành ra nhiều khi báo quán không biết ai mà trả lời.

Hiệu kim-hoàn

HOÀNG-QUANG-THỊNH

Bijoutier

CERTIFICAT D'ART DÉCORATIF

Hanoi, 91, Rue des Changeurs, Hanoi

Nhà làm đồ nàng bạc ở giữa phố hàng Bạc, chủ-hiệu có bằng tốt-nghiệp về nghề chạm chữ tại trường Công-nghệ Hanoi. Kén toàn những thợ rất khéo, làm cẩn thận, vàng đúng tuổi. Các ngài chiếu-cố lại sẽ mãn ưa, xin chắc được vừa ý, không phải lo ngại điều gì.

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI SỐ 348

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 34 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chân-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá công hạ, vì hiệu tôi muốn mong công khách.

Qui-khách có đúng, xin mời chiếu cố.

MAO-THINH kính cáo

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BAO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc, các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng tốt mắt, đồng hồ quả quít, đồng hồ bỏ túi, giầy cườm, giầy kim tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

DELEULE & DETOUILLON

75, *Phố hàng Trống, Hanoi*

CÓ BÁN:

Xe đạp và xe máy « Mic » hiệu « TERROT » và « ALCYON »

Đồ phụ tùng các thứ xe đạp, xe mô-tô, xe ô-tô

Súng đi săn

hiệu VERNEY CARRON

Xưởng chữa xe ô-tô

Xin đến hỏi giá

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ 7 giờ sáng.

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rào, xưng da dầy, đau dạ dầy, ăn không ngon, ngủ không yên khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc:

Elixir Tridigest

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Mỗi chai giá: 1 $ 80.

Có bán lại ở Nhà Ba Chuông, Haiduong

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.

Trị bệnh mất máu, khí huyết suy gầy thân thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra rạo phổi, làm cho hay ho vặt uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm giọng bao giờ!

Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

ẤY LÀ:

Thuốc nước bổ huyết

MAU BỔ 1 $ 40

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC:

MỘT TRIỆU

HOẶC 500.000, HOẶC 200.000, HOẶC 100.000 QUAN

Muốn được một số tiền ấy, nên mua một cái vé

CRÉDIT NATIONAL 1920

Lúc mua vé thì giá 20 quan. Ấn thì đúng làm 20 tháng mới thấy ba mươi quan. Nếp tiền lần đầu, tiền được ngay rồi vé, riêng mình có quyền ký nhận, nỗ về trúng số thì được cả tiền. Mình chỉ chịu cho đánh đợi mỗi lần, thật hầu như không nghỉ đến, mà đã được dự cái cuộc rút số, lại được có quyền gửi-nhờ mua một cái vé rồi quy có phần lợi sau.

Vé Crédit National mỗi năm làm kỳ dự cuộc rút số: 1e 1er Janvier, 2er Février, 1er Avril, 1er Mai, 1er Juillet, 1er Août, 1er Octobre, 1er Novembre

Mỗi lần rút số có:

1 lô.....	MỘT TRIỆU
1 lô.....	500.000 quan
2 lô.....	200.000 quan
3 lô.....	100.000 quan
6 lô.....	50.000 quan

Tiền rút số tám kỳ trong một năm cộng là 20 triệu quan

Như vậy rút số cũng dễ trúng lắm

Muốn dự các cuộc rút số ấy, nên gửi 20 quan cho ông chủ nhiệm nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue l'apère, MARSEILLE (France) R.C. 6576

Việc bán vé này theo như bản luật ngày 13 Mars 1900, các nhà mua vé được đủ điều chắc chắn

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

● TONIQUE TONKINOIS ●

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự nhiên in ra đây, chớ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười, cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tàu Nội-các phụng lời châu phê rằng:

Chiếu nay đã được phòng cấu MONTÈS qui tổng, có chế nên một thứ rượu bổ để tăng ngự dùng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị giữ cho qui được phòng chế-ông để tỏ thanh-giá.

Khâm thế.

以嘉獎製造酒精內地販賣特許之勳章頒給
敕定三等五位勳七等日本藥劑師大河內正敏
Ngày 7 tháng 5 năm Khải-định thứ 3
Nội-các phụng sắc

Rượu này đã kế-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm ta mất thêm-hại và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất đã được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

HÀ-ĐÔNG

Cái nạn ô-tô. — Ngày 2 octobre vừa rồi chiếc xe ô-tô vận-tải số T 2597 của bà Vũ thị-Bo ở Vân-đình chạy ra Hà-đông, hồi 10 giờ sáng, khi đi qua làng Xà kiều và chỗ km. 22, gặp một người nhà quê vác mấy cây tre vừa đến đó thì đổi vai thành ra đâm vào cách tay người *chauffeur*. Người *chauffeur* muốn tránh mấy cây tre của người nhà quê thì vận sang bên tay phải, không may xe đâm vào một cái quán tranh bán nước. Có hai bà già là Ng-thị-Cầu và Ng-thị-Thanh đương ăn cơm, đều bị thương nặng. Người *chauffeur* để hai người bị thương lên ô-tô chở vào nhà thương Hà-đông rồi ở đó lại đem ra nhà thương Hanoi.

Sở Sen đầm được tin người cầm máy khai dấu đuôi như thế, có phải người đến tận nơi để khám xét Anh nhà quê vác tre thì quăng tre ở đó mà trốn mất. Hỏi những người đã chứng-kiến cái nạn ấy, thì đều khai rằng không ai biết anh ta và cũng không ai trông thấy anh ta trốn.

Người nhà quê ta thường vẫn hay khờ dại như thế, đi đường không chịu nhìn trước nhìn sau, vô ý một tí mà gây nên cái nạn gớm ghê như thế!

BẮC-NINH

Lười giời khôn thoát. — Hồi 8 giờ sáng hôm mồng 5 này vừa rồi một người lính canh đưa 10 tên tù đi dọn nề vật cách nguc-thất độ năm mươi thước tây, thế mà họ gầm bảo nhau chạy mất hốn người, lính canh kêu lên và giết sáu đứa ở đấy, rồi viên đội coi ngục thất ấy chạy ra vừa kêu vừa đuổi, đến giữa cánh đồng làng Hòn-đình thì có người làng ra bắt hộ được cả, rồi ông cầm và lính khố-xanh đến giải về.

Nghe đâu bốn tên tù ấy can tội ăn cướp và giết người, nhưng chưa thành án, chúng tỏ ấy người canh mới đến nhận việc, nên mới dám trốn đi, nhưng may có viên cựu phó quản khố xanh là đội cảnh-sát, rèn các làng gần tỉnh đấy đã biết mới dám đuổi bắt hộ.

T. th. Quang lai cảo

SƠN-TÂY

Đâm đò chết đuối năm người. — Mới vài tuần nay, một chiếc thuyền chở 3 người đàn-bà và 5 người đàn ông, bị đâm ở gần làng Cam-giá.

Mấy người hành-khách đều bị nước trôi đi, chỉ có ba người đàn ông bơi vào bờ được.

Nay mới tìm được ở bờ sông hai cái xác người đàn-bà, khám nghiệm xong rồi, đã giao cho người nhà nhận chôn.

PHÚ-LÝ

Chết đuối. — Hồi 1 giờ chiều ngày thứ tư 7 octobre, làng Ng-thị-Lung, 17 tuổi, con gái Ng-văn-Thổ, và Ng-thị Mượt, ở làng thượng-lão, tổng Lam-cầu, huyện Duy-tiên, đi đò sang ngang ở bến đò làng Mễ-trang. Khi đò ra đến giữa sông, thì không hay tại sao mà thị Lung đang ngồi trong đò, bỗng dưng lăn tòm xuống sông, rồi chìm nghỉm đi mất.

Mẹ chồng thị Lung là thị Thách tuổi thuyền chài mò, mãi đến 5 giờ chiều mấy cậu được xác lên. Tẩy thuốc khám nghiệm xong, giao tử-thi cho nhà chồng đem về làng để mai táng.

HÒA-BÌNH

Việc thầy lý bị mất cướp. — Ngày mồng 3 octobre vừa rồi, trong báo có đăng rằng nhà thầy lý mới xã Kẻ sơn mất tiệc khao lý-trưởng bị một bọn khách đến mừng nửa đêm giờ ra thì đoạn ăn cướp, nhưng nay xét ra có mấy điều chưa đúng. Vậy cái chính lại như sau này:

Đó là sau khi thầy lý ra làm lý-trưởng được mấy hôm, đến tối hôm 18 vào hồi mười giờ đêm, có một toán chừng 15 đứa vừa người Mường vừa người Kinh bỗng nhẹ vào mặt vác dao và thiết-Tah phá rào vào nhà thầy lý ấy phá tủ, phá hòm lấy mất đồ-đạc tiền nong nhiều lắm và một cái trát trong đựng đồng-triện và thẻ thuế thân và sổ sách trong dân vân vân, mãi đến khi thấy tiếng ông Trò-lang xã lý đem dân đình đến đuổi bắt, thì chúng mới kéo nhau chạy thoát.

Mấy hôm sau quan chánh Lương-sơn sai người đi thám để bắt được mấy tên thủ-phạm và đồ vật khá nhiều, rồi tiếp có viên thanh-tra mật-thám ở Hanoi lên nhà những tên thủ phạm ấy khám xét ra hồi thì lại bắt được tang vật nhiều lắm, hiện đã giải nộp tòa sứ.

VIỆC KINH-ĐÔ

Tranh nhau một cái lợi. — Mới rồi ở Điện Hòn-chén nhân có ngày vía, lễ nghi cử hành rất là long trọng. thiên-nam tín-nữ đến lễ hái rất đông, giữa chốn nước biếc non xanh thanh u Tĩnh-mịch bỗng nổi thành cái quang-cảnh sơn-hải. sơn-nhân, trong đám hội tranh nghiêm các mọi như thế, ai hay lại xảy ra một tấn náo-kịch rộn rịp lưng bừng khiến cho trăm nghìn con mắt đều phải phóng ra ánh quang vào đó.

Số là trong khi hành lễ, ông thẻ-chỉ vừa mới lễ xong thì bà thẻ-chỉ đang sửa soạn vào lễ, dè đâu lại có một người thiếu phụ xăm xăm bước vào làm lễ trước đi, bà ta tức giận quá liền la mắng om sòm, lại bảo người trói cô thiếu-phụ lấy lại, lúc bấy giờ tại bên mới cùng nhau to tiếng làm ồn cả lên. Nhưng thế nào đã xong đâu, lại còn kéo nhau đến tụng đình rồi mới chịu xong câu chuyện. Than ôi! Cũng đều người chung gi*, trước mặt thần-linh, sao lại làm điều khốn nhã như thế, thế thì cái lòng tín ngưỡng để đâu?

Tử-thi trôi sông. — Hồi mười giờ ngày 1er octobre, một bọn thợ vá phu đang làm đê và nề ở bờ sông Hương-giang bên ran sỹ lục lộ, bỗng nhiên trông thấy một cái thây người đàn ông chừng 30 tuổi, bị chết trôi sông đến đó nổ phình lên tấp vào bờ sông bình hải đã thình dầy mấy đen nám, trông thấy ai nấy đều kinh!

Liền khi ấy người ta đã vớt lên bờ thì nghe đâu người chết trôi ấy lại có hai hòn đá buộc ở dưới chưn, song đá nặng mà người thình thì vẫn nổi lênh đênh trên mặt nước.

Bảo quan đến khám xong thì để đem mai táng, còn kẻ chết đó thì vẫn chưa biết là quân chi nơi nào vì sao mà chết lại có hai hòn đá buộc vào hai chưn.

Nghe rằng ở miền thượng lưu sông Hương-giang thường có lắm kẻ trộm, đến đêm lại thì chở ng nó quẫy nhiều nhơn dân lắm, chẳng biết có phải tử thi nầy là một tên bọm bị ai bắt mà ném xuống sông chăng? Vì rằng nghe có lắm nơi trong một làng xóm bị trộm phá hại quá thì trong làng đồng nhau một lòng thệ với nhau, nên bắt được trộm, thì đem thả trôi để bọn trộm sợ mà tuyệt tiệt không dám quấy nhiễu nữa.

Việc ấy tưởng rằng quan địa-phương phải lưu ý xét xem cho biết hư thiệt thế nào.

Bánh mì bán đạo. — Ở Huế năm nào đến mùa lạnh thì có lắm bánh mì bán đạo, song trong khoảng mùa đông năm ngoái thì bỗi có một tiệm kia bán bánh mì mà phải bốn người ăn mà tráng đọc nên bánh không ai ăn tứt bánh bán đạo, chỉ dùng bánh người Tây mà thôi; mà nghe đâu quan trên có cấm bọn Khách làm pha lẫn bột khác không cho bán đạo nữa, bởi thế mà bánh mì từ ngày ấy đến nay thấy vắng, nay lại thấy bán rao vang suốt ngày đêm nơi nào cũng có. Chẳng hay bánh mì năm nay có trộn lẫn chất chi độc nữa chăng?

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ sáu 9 Octobre 1921

CÁI KIẾN KIỆN CỦ KHOAI

Vì theo cái-lương soạn thành nhiều điệu hát mới. Đã diễn đi diễn lại nhiều lần, các quý Khách đều cho là lối trò và có ý tứ thâm thuy lắm.

Tối thứ bảy 10 Octobre 1921

TRƯỜNG SƠN NGHĨA PHỤ

Vừa tròn hai chữ trung trinh.
Thà cam để mối duyên tình kiếp sau.

GẦN ĐẾN NGÀY HỘI-CHỢ!!

Hotel Franco-Indochinois

Mới mở thêm đủ cả Buồng-ăn, Buồng ngủ và Buồng-tắm, có máy nước nóng, rộng rãi sạch-sẽ, hợp cách vệ sinh.

Có nhận làm tiệc Vui-mừng và cho thuê các Đám-cưới.

Vì Hotel ở gần Gare, và gần nhà Hội-chợ, nên lắc nào, giờ nào cũng có bánh tế, tinh tăng món, Cơm-Tây, Cơm-Tàu, Cơm-Ta và các thứ Rượu-Tây.

HOTEL ĐỒNG-PHÁP
5-7-9, Route Mandarine, Hanoi
Telephone N° 335

Làm trai biết uống trà tàu

Sâm mậu liên tâm, mỗi gói	0$20
ô long	0,20
Thanh thái liên tâm	0,20
Công phát	0,20
Hồng thái	0,15
Vạn xuân	0,10
Bán thiếc chiếu giá thêm	0,10
Chè gói lẻ mỗi trăm	0,80

Ở xa thêm tiền cước phí.

Nay kính cáo.

SÂM-MẬU TRÀ HIỆU

59, phố hàng Ngang, Hanoi

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE aux examens franco-annamites

của M. L. HOULLIER

Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam

Bán tại nhà in bản-quán

Giá mỗi quyển . . . . 0$30
Tiền cước mỗi quyển . . 0,12

Ai ở xa xin viết thư về cho

ông BÙI-XUÂN-THANH
61 — 63, Rue du Colon — Hanoi

Bột ăn **PHOSPHATINE FALIÈRES** danh tiếng lâu nay, bán gợi đựng trong hộp thiết hàng chỉ khít kinh lắm.

Có mua nhuộng cho được bột **PHOSPHATINE FALIÈRES** đừng bỏ tinh than, ích pho con nít mất sữa, người lớn đau huyết, ông già bà cụ liệt nhược, cũng là kẻ ốm đau ốm mới mạnh.

Có trở bán cùng bắt — Tại nhà thí ở Paris, 85 c, đường La Tacherie.
R. C. Paris. M 337.

CUỘC TIEU KHIỂN HIẾM CÓ

Bán-hiệu mới có các thứ máy hát vừa rẻ, vừa đẹp và vừa tốt, có các thứ đĩa-hát, tiếng Saigon tiếng Huế, tiếng Bắc, hát tuồng, hát chèo, hát xẩm, ca lý, vân vân... rất hay!!! Mỗi đĩa hát giá là 22 f. mà ngài nào mua tới sáu đĩa một lúc bản-hiệu chỉ tính 20 f. thôi.

CHANSON & Cie, HANOI

ĐÃ NGON LẠI BỔ

Rượu GENO KOLA COCA là một thứ rượu rất bổ, pha lẫn với thứ rượu nho Grenache.

Rượu này của ông L. BLANC là người nổi-nghiệp J. BLANC, quan bào-chế nhất hạng chế ra.

Đã ngon lại bổ giá tiền cũng rẻ, chỉ có 2$40 một chai lít.

Mỗi ngày ta chỉ dùng uống trước khi ăn cơm một cốc con thì thực là tốt.

Bán tại hiệu Bào-chế J. BLANC
31, phố Tràng-tiền Hanoi. 2000

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc:

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.

Chế toàn bằng chất: Santalol chất: Salol và chất: Urotormine

Giá 1$30 một hộp

BÁN đủ một bộ máy Cinéma Pathé thật mới tinh xảo, ý nguyên bên Pháp gửi sang. Máy chạy bằng Acétylène, không cần điện; chiếu ở các chốn thôn quê, cùng trong các nơi làm tuyên sơn-giữ được cả.

Ai mua xin viết thư hỏi M. Định ở phố Yên-hưng, tỉnh Quảng-yên.

SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

Các Tiểu-thuyết và các sách, các truyện quốc-ngữ mới xuất-bản muốn đem gửi bán tại Haiphong được cẩn-thận và tiện-nong chu-tất, nên gửi hiệu **NAM-TÂN, bán sách, số 84, phố Bonnal, Haiphong bản giấp.**

BỆNH LẬU

Thụt bằng thuốc LUGAR mà chữa lậu thì không gì hiệu bằng.

THUỐC THỤT LUGAR có nhiều chất quý ở loài thực vật, trị trùng lậu thì chóng quá; mà nhất là chữa không cần thận nó nặng lên thì THUỐC LUGAR dùng nhẩy lắm.

THUỐC THỤT LUGAR không có mùi gì cả; giá dụ ống tiểu tiện thấy nóng hay khó chịu mà dùng ngay thuốc đó, thì lậu có gần phát ra cũng tịt hẳn.

Hễ muốn giữ không mắc bệnh lậu, thì giao hợp xong rồi, dùng ngay THUỐC THỤT LUGAR.

Cứ thấy đau ống tiểu tiện thì trong một ngày thụt 3, 4 lần.

Thụt sẽ, để thuốc trong ống tiểu tiện độ 4, 5 phút, rồi sẽ nắn nắn ống đó.

Trước khi thụt thì phải nhớ tiểu tiện đã, 2, 3 giờ xong rồi lại tiên tiện nữa.

Trong khi lậu thì nên uống, thuốc SANTAL MARY và thụt THUỐC LUGAR thì dầu bệnh nặng thế nào cũng phải tiêu diệt.

Thuốc thụt Lugar. . . 1$75
Thuốc Santal Mary. . 1$00

Bán tại nhà bào chế CHASSAGNE số 59 phố Paul Bert, Hanoi.

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài được biết rằng: bản-hiệu có thể nhận tem thư theo giá 80 % giá bạc, tính theo giá bằng tiền (Timbres-poste). Là thứ để thông-tin với nhau, không cần dùng tới timbres-guillances, timbres proportionnels hay là timbres de dimension.

Agents généraux en Indochine: CHARRIÈRE, DUFOURCQ, GATHOUYENE & Cie
PARIS — SAIGON — HAIPHONG — HANOI

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Phố Paul-Bert, phố Đồng-Khánh và phố Rollandes

HANOI

TÉLÉPHONE N° 126 — ADR. TÉL. MAGASRÉUNIS

MÙA SĂN NĂM 1925-1926

Súng săn, bắn một phát, có thể dùng được đủ các thứ thuốc súng, chien apparent, fermeture verrou, clé pontet, extracteur automatique, bascule acier, devant démontable crosse bois ponce, choke bored perfectionné Calibres 12, 16 và 24 — **200** fr. 00

Cũng kiểu ấy, không có mỏ cò. Calibre 12 16, 20 và 24. . . . . **225** fr. 00

THUỐC SÚNG ĐI SĂN

Thuốc súng đen thường số 0.	Hộp 100 grs:	5 fr. 50
Thuốc súng đen mạnh số 2.	Hộp 100 grs:	6 fr. 00
	Hộp 200 grs:	11 fr. 25
	Hộp 500 grs:	27 fr. 50
Thuốc súng đen rất tốt.	Hộp 100 grs:	6 fr. 50
Thuốc súng có chất nổ M.	Hộp 100 grs:	12 fr. 00
	Hộp 200 grs:	22 fr. 50
Thuốc súng có chất nổ T.	Hộp 100 grs:	14 fr. 00
	Hộp 200 grs:	27 fr. 50
Thuốc súng có chất nổ J 2.	Hộp 100 grs:	13 fr. 50
	Hộp 500 grs:	65 fr. 00

Hỏi ca-ta-lô riêng về khí-giới và đồ săn bắn

BOITE POSTALE N° 40

Việc Nam-kỳ

SAIGON

Câm đã 13 năm mà ngày nay nói được. — Thế thường nói câm thì không bao giờ nói được; mà như nói được đây thì phải kêu là á-khẩu thì trắng hơn. Nhưng mà nó á-khẩu thì thôi, bởi á-khẩu là nói không được trong 50 ngày hoặc một hai tháng, cùng đi nữa là một hai năm rồi uống thuốc men chi đó sẽ nó được lần lần, hồi đầu nói không rõ sau nói rõ như xưa thì kêu là á-khẩu.

Cái này á-khẩu sao mà 13 năm trời rồi ngày nay vụt nói được liền như xưa chớ không bợ ngợ chi hết, mới là lạ cho chớ?

Như cậu tư Tự người chừng 50 ngoài tuổi, con trai ông Kinh Tchông ngày trước, nhà ở gần bến đò làng Thiêng-đức (Vĩnh-long). Ông con nhà gia-giáo chẳng may cha mẹ đều chết hết, gia tài khánh-kiệt. Cậu tư phải phiêu lưu nơi đất khách, nay tá-túc chỗ này mai chỗ nọ, nhưng cũng may nhờ đứa con gái cậu cắp chết đi nhưng chẳng được phê-phê chi cho lắm bất quá là cỡ buổi đó thôi.

Qua năm 1913 cậu Tự đau cơ-rài mà làm cho cậu ta không nói năng chi được, duy có ra dấu mà thôi. May nhờ cậu ta biết chữ, nên hỏi cậu ta coi trong đốc-vọng cậu ta nói làm sao mà làm cho cậu ta nói không được như vậy? Tai cậu ta trả lời rằng: « Trong đốc-vọng nó cứng ngắt, nên nói không ra tiếng nếu làm sao cho nó mềm thì nói được. » Cậu ta cũng có đến nhà thương mà quan thầy điều trị không nổi, lại cũng có dùng thuốc bắc mà trợ trợ, lạ một điều là cậu ta ho ra tiếng, có muốn nói thì duy có trốc trốc như tuồi bình xe trốc ngựa vậy thôi, mà mỗi ngày cậu ta uống nước trà ít nữa là hai bình-tích lớn vậy mới phỉ cậu ta.

Năm 1913 đến nay cậu ta lưu-lạc giang-hồ, mới hôm qua đây thấy cậu ta trở về làng Thiên-đức đi thăm cả thân bằng cố-hữu mà ăn nói như thường ai ai cũng đều mừng cho cậu ta, mới gạn hỏi cậu ta, nhờ sao mà ngày nay được nói năng như xưa vậy? thì cậu ta thuật lại như vầy:

Cách chừng 20 ngày rày, cậu ta ở Saigon đi ra chợ uống café may đâu lại gặp ông thầy bán thuốc tiêu hoàn tán; cậu ta ra dấu với ông thầy thuốc rằng bị bệnh vậy vậy....

Ông thầy ra dấu lại ra dấu với cậu ta nếu cậu ta lấy ba gói thuốc ông thầy đương cầm trên tay đó đem về nhà uống với nước trà mỗi ngày một gói nhưng mà ông thầy đó cũng hảo tâm ra dấu rằng cho không lấy gì không tiền. Cậu ta gật đầu lấy thuốc và tỏ ý cảm ơn ông thầy lên xe về một nước.

Về đến nhà rót nước trà mở gói thuốc ra thì thấy hột thuốc to đỏ mà bao ngoài bằng giấy. Cậu ta bỏ vô miệng ực nước với thì nội ngày ấy cậu ta uống không nhiều như mọi khi, mà trong đốc-vọng coi có ý khác hơn mọi lần, là có hơi trơn ít khô cổ, đốc-vọng cũng mà bớt khạc nhổ có hơi nhớt ra chút ít, qua ngày mai cậu ta uống vô một gói nữa, ngày thứ ba uống vô gói chót thì đã thôi nhớt nhiều trong họng chảy ra liền lền bớt khạc nhổ ra hoài, mà khạc nhổ nhiều chừng nào thì cái đốc-vọng lại mềm lại mất chừng nấy, tới 5 giờ hai bữa chiều ngày thứ ba đó thì tự nhiên nói ra tiếng như xưa chớ không bợ ngợ chi hết.

Cậu ta mừng quýnh mau mau trở về quê xưa đất tổ mà thăm bà con và thân-bằng cố hữu; cậu ta nói ít ngày cậu sẽ trở lại Saigon mà tạ ơn ông thầy ấy một cách cho xứng đáng mới vừa lòng cậu ta.

T. L. B.

Tệ quá!!!

Hiệu Chấn-Hưng nhà đồ phố Hàng-Bạc, độ này tệ quá. Nhận hàng lẫn nào làm cũng sai hẹn, công lấy đắt, giá vàng cao hơn người, hẹn mồng hai thì mồng ba mới xong, duy chỉ được một điều chắc chắn, cẩn thận, làm kỹ, kiểu mẫu khéo mà thôi.

Người mua hàng lai-cảo.

CỨ MỖI NGÀY lại uống MỘT VIÊN THUỐC HƯƠU CỦA ÔNG Lương-y DEHAUT uống trước khi dùng cơm, thì CHẮC ĐẶNG KHỎE MẠNH LUÔN và ngăn ngừa các chứng bịnh nguy hiểm nói tại bị viết dư hay là ăn không tiêu mà sanh ra. Thuốc nước nầy trị các chứng bịnh: NƯỚC DÃI, ĂN KHÔNG TIÊU, NẶNG BAO TỬ, CHÓNG MẶT, KHÔNG THƯ THỚI. BÁN TẠI: Nhà ông Lương-y DEHAUT, 147, Faubg. St-Denis Paris, cùng khắp trong mấy tiệm thuốc.

KHÔNG NGỦ ĐƯỢC

Thực là hại cho đường thể dục và đường đức tính;
Thực là hại cho sức khỏe;
Thực là ngăn ngủ ngày giờ.

Đức ngủ đã qua rồi, không còn kéo lại được nữa.

Thuốc **NEURINASE** *làm cho ngủ ngon.*

Thuốc nay rất là cần dùng cho các xứ nóng.

Ở các hàng bào chế to đều có bán cả.

Neurinase 2004

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy dọt.

• Giá tiền 0$90

PHẢI LÀM SAO

những người YẾU ĐUỐI, MỎN MỎI
những người mà PHỔI và CUỐN PHỔI YẾU?
Dùng VỊ TRỪ TRÙNG ĐỘC và BỔ là
la SOLUTION PAUTAUBERGE
có vị CREOSOTE và vị BỔ là CHLORHYDRO-PHOSPHATE de CHAUX
Uống và hít, hiệu nghiệm về CẢM-HO lâu năm ho TỨC NGỰC đau KHIẾU XƯƠNG CÃY CO Ăn NGON có SỨC, hết đàm và ngứa
HO LAO
A PAUTAUBERGE, 16, Rue de Constantinople, PARIS

TAM-TINH-Y-QUÁN

Phố hàng Dầu, số 35 — Nam-định

Hiệu Tam-tinh có thuốc xem mạch, biết được bệnh nhiệt, trúng phong, biết hoàn cấp bần cần, hoàn tán cao đơn chế bằng dược-liệu tinh tế, chữa đủ các bệnh mọi lâu đã nguy độ trong, số uống phần nào cho chóng công được hồi sinh khỏi rõ, người giàu sẹc tẩy phải giá, người nghèo công quá không tiền xin thuốc cũng cho, chứa các bệnh như sau nầy, đau ống mông tinh gì tinh, hoạt tinh, tinh tinh dương suy không đủ, đau bụng kinh nguyệt không đều, huyết ít, huyết đen, huyết hôi, huyết tích, khí hư sinh hoạt dắt, bầu sản hoặc kinh thấy gia liền miên sinh ra trăm chứng không đẻ hay có đẻ không nuôi, các chứng đau bụng đau trước kinh niên, ho lao, hen, đàm suyễn, thổ huyết, khạc huyết, mục huyết, ho huyết, lị huyết, băng huyết, phàng thấy sỏ chứng bất loại id lại, phụ thông, giá mỗi hộp hay là chai 1 đồng.

Đau mắt có lông cầm hay sa lông mi kéo kiên chữa nửa giờ thì khỏi mà mắt không có seo, mỗi mắt 1 đồng. Trẻ con sâm kinh đau sayên id là mỗi chai 5 hào.

Lên vẻ giang mai, nổi-hiểu chữa khỏi và giải nọc không tốn tiền lại sinh đẹp như thường cái chai 1 đồng, thật 5 hào. Con ho long thơ tốt mỗi lọng 5 hào, Thuốc bổ sâm nhung song bổ hoàn giá trị trọi gái dẫn dùng được cả mỗi hộp 1 đồng.

Thuốc cai 5 phiện ngủ nào ăn năng đã lâu uống khỏi không vật vã đi làm được tha 2 đồng chai 1 đồng, chai cay 5 hào, qui khách ở xa viết thư về kể bệnh bản hiệu gửi thuốc tới ngay gửi cách lĩnh hóa giai ngân, ngài gửi mandat chước, xin để nhơn sau này: M. TRẦN-ĐẮC-SỞ du TAM TINH-Y-QUÁN ở Nam định.

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

• 0$60 một ống sáu cachets

DA TỐT GIÁ HẠ

Thưa các ngài,

Bản-hiệu xưa nay đóng giầy vẫn đúng các thứ da tốt, các ngài đã dùng qua đều rõ, vậy nay bản-hiệu lại xin lĩnh giữ hộ bạn trước, xin các ngài chiếu cố, bản-hiệu mới có thứ kem đánh giầy vernì khỏi mở nắp, khi bôi đi nữa giờ sẽ đánh, thì da mềm lắm (Crème VERNISIAN).

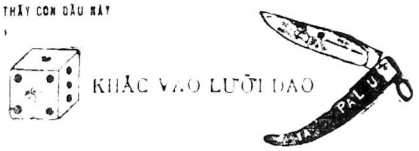
NGUYỄN-TIẾN-HÀM dit THUẬN-THÀNH
Bottier - Chapelier
7, Rue des Caisses Hanoi
(Có ca-ta-lô để biếu các ngài)

C. J. BONNET

là hiệu to lựa tốt hơn cả

CÓ THẤY CON DẤU NÀY

KHẮC VÀO LƯỠI DAO

thì mới là hàng tốt, mài dùng, nó thì thực là bền

PACHOD Frères & Cie Lyon

NƯỚC HOA HIỆU L. T. PIVER

Nước hoa Floramy. . . .	0$95
Nước hoa Pompéia. . . .	0.95
Nước gội đầu Pompéia .	0.65

GIÁ HẠ NHẤT Ở BẮC-KỲ NÀY

Bán tại nhà Bào-chế CHASSAGNE

Số 59, phố Paul-Bert, Hanoi

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC tốt nghiệp

Lập từ năm 1886, tại Hương-cảng. Hiệu thuốc Lập-lang ở phố Trang-tiền (Rue Paul Bert) số 21, Hanoi-Tonkin

Giấy nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI:

ELIXIR HISTOGÉNIQUE	*Thuốc nước . . . . .* Giá:	1$25
GRANULÉ HISTOGÉNIQUE	*Thuốc hạt . . . . .* Giá:	1.25

Đều là thuốc bổ để trị bệnh lao, bệnh ghịp và các bệnh đau phổi rất hay. Người lớn trẻ con đều dùng được cả.

DÉPURATIF RIBAL. *Thuốc tẩy huyết và tiêu độc (ta thường gọi là thuốc lọc máu) trừ các bệnh đau xương đau mình, mụn mọc ở mặt, trứng cá, v. v. . . . . Giá:* 1$30

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống một thìa to . . . . . Giá:* 1$25

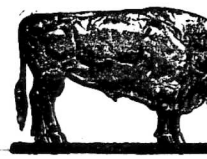
Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản hiệu xin trả lời ngay.

TRI 6C

MUSCULOSINE BYLA

VITAMINÉE

LÀ NƯỚC THỊT NGUYÊN CHẤT NẤU ĐẶC LẠI

Là một thứ thuốc bổ rất mạnh

TRONG
NHỮNG KHI GẦN CỐT SUY-NHƯỢC,
NHỮNG LÚC THAO-LUYỆN MÀ MỆT NHỌC,
HOẶC NHỮNG LÚC MẮC BỆNH MỚI KHỎI

Thân-thể khang-thái
Sức-lực cường-kiện

ETABLISSEMENTS BYLA 26 AVENUE DE L'OBSERVATOIRE PARIS FRANCE

BANQUE DE L'INDOCHINE

ĐÔNG-PHÁP HỐI LÝ NGÂN HÀNG

東法滙理銀行

SÁNG LẬP RA TỪ NĂM 1875

Được quyền phát hành giấy bạc ở Đông-Pháp theo các đạo luật ngày 30 Décembre 1875, 20 Décembre 1888, 19 Mai 1906, 4 Janvier 1909, 31 Janvier 1911, 17 Janvier 1919, 17 Janvier 1925, 30 Janvier 1926, 16 Janvier 1925 và 16 Juillet 1925

Tư bản đã định . . .	Francs 72.000.000
Tư bản nếp sẵn . . .	» 68.100.000
Tổng cộng khoản dự bị sẵn ngày 30 Juin 1929 . . .	» 81.089.920

Chánh quản lý : Paris (VIIIe), 96, Boulevard Haussmann

Chánh trị sự : M. A. DE MONPLANET, Hộ-bộ tổng thanh-tra hàm, Chánh chủ ngân hàng Crédit Commercial et Industriel, Chánh chủ công-ty mỏ Than Hongay (Société française des Charbonnages du Tonkin).

Phó trị-sự : M. STANISLAS SIMON, trí-sự công-ty Điện-Việt Thiết lộ.

Tổng chủ nhiệm : M. THION DE LA CHAUME, nguyên Hộ-bộ thanh tra.

Các chi quán :

Tại Đông-Pháp :	Nam-kỳ : SAIGON.
	Trung-kỳ : TOURANE.
	Bắc-kỳ : HAIPHONG, HANOI.
	Cao-mên : PHOM-PENH, BATTAMBANG.
	Quảng-châu-loan : FORT-BAYARD.
Tại Vân-nam :	MÔNG-TỬ, VÂN-NAM-PHỦ.
Tại Tiêm-la :	BANGKOK.
Tại Anh thuộc-địa :	SINGAPORE.
Tại Trung-hoa :	BẮC-KINH, THƯỢNG-HẢI, TIÊN-TÂN, QUẢNG-ĐÔNG, HƯƠNGCẢNG, HAUKÉOU.
Tại Phi-châu :	DJIBOUTI.
Tại Tân-thế-giới :	NOUMÉA.
Tại Tahiti quần-đảo :	PAPEETE.

ETABLISSEMENTS FRANÇAIS DE L'INDE : PONDICHÉRY.

Hiệu viết tắt để gửi điện-tín: INDOCHINE.